

Riksdagen

Stenografiska uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2011/12:34

Stenografiska
uppteckningar
2011/12:34

Fredagen den 11 maj

1 § Europeiska rådet

Statssekreterare Katarina Areskoug Mascarenhas

Information och samråd inför beslut om att sammankalla en regeringskonferens för att anta protokollet om det irländska folkets oro rörande Lissabonfördraget

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Klockan är 8.45, och vi ska nu först välkomna Katarina Areskoug Mascarenhas med medarbetare och invigas i denna kanske inte mystiska men väl något konstifika fråga om Irlands oro i konstitutionella termer.

Anf. 2 Statssekreterare KATARINA ARESKOUG MASCA-
RENHAS:

Jag är här för att informera om en ren processfråga. Beslutet i substans har ju redan för länge sedan förankrats i EU-nämnden.

Europeiska rådet är en institution i och med Lissabonfördraget, och då ska rådet fatta beslut i en sådan här processfråga. Då tyckte vi att det vore bra att få informera er om detta. Bakgrunden är folkomröstningen på Irland 2008 om Lissabonfördraget. Där röstade man alltså nej till Lissabonfördraget och begärde vissa rättsliga garantier.

Det fattades då ett beslut vid toppmötet i juni 2009 om vissa rättsliga garantier för Irland, och detta förankrades naturligtvis i EU-nämnden inför toppmötet. Man fattade också beslutet att när nästa anslutningsfördrag ska läggas till Lissabonfördraget ska detta beslut övergå till ett protokoll, och detta ska då också läggas till Lissabonfördraget.

Nu är vi i det skedet att Kroatien står på tur, och Kroatiens anslutningsfördrag ska fogas till Lissabonfördraget. Då faller detta ut. Då ska beslutet om de rättsliga garantierna bli ett protokoll, som läggs till Lissabonfördraget. Det är alltså inget i substans som är nytt på något sätt, utan det är bara att detta beslut nu övergår till den rättsliga formen protokoll och läggs till Lissabonfördraget.

Nu kommer jag till vad vi vill förankra hos er. Man måste kalla in en regeringskonferens, och man ska besluta om att inte ha ett konvent. Kommissionen och Europaparlamentet har redan yttrat sig och sagt att vi inte behöver något konvent, för allting är redan beslutat. Nu ska det alltså bli en regeringskonferens i nästa vecka om alla medlemsländer säger okej till detta på ambassadörsnivå i Bryssel. Sedan är detta klart. I och med detta blir alltså beslutet ett protokoll.

Vi återkommer naturligtvis till riksdagen i en proposition som riksdagen ska fatta beslut om, så att protokollet kan fogas till Lissabonfördraget före 30 juni 2013. Tanken är ju att Kroatien om alla ratificeringar går planenligt ska bli medlem den 1 juli 2013. Då ska det här protokollet vara klart och fogas till Lissabonfördraget.

Detta är alltså en ren processfråga.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Ni har hört föredragningen. Finns det frågor eller synpunkter?

Anf. 4 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Jag vill bara ha ett förtydligande. Jag uppfattar inte detta som att Irland får något undantag, utan man bara förklarar det som står i Lissabonfördraget. Det är alltså inget undantag för Irland utan ett förtydligande som egentligen gäller alla stater. Är det rätt uppfattat?

Anf. 5 Statssekreterare KATARINA ARESKOU MASCA-
RENHAS:

Det är ett förtydligande eftersom irländarna hade oro på vissa punkter. Det gällde bland annat Lissabonfördraget i förhållande till deras konstitution, en förklaring av unionens befogenheter när det gäller beskattning och Lissabonfördragets bestämmelser om säkerhet och försvar. Det är alltså inget nytt, utan det är ett förtydligande av vad bestämmelserna innebär.

Anf. 6 ORDFÖRANDEN:

Tack för det förtydligandet! Ingen begär ordet. Då frågar jag om det finns stöd för regeringens här redovisade upplägg inför det här beslutet. Jag finner att svaret är ja.

Tack för i dag!

Anf. 7 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar finansministern med medarbetare välkomna. Det finns ett antal A-punkter ute, och ni kan ställa frågor om dem här och nu. Annars ska synpunkter vara inne senast kl. 14.

Vi har punkten Återrapport, men den rör dock mest kapitaltäckningskraven, så jag föreslår att vi tar den i samband med den punkten, alltså punkt 5. Vi slår alltså ihop de två punkterna.

Vi går nu i stället till punkt 3 och budgeten för nästa år, 2013. Det är endast en informationspunkt.

Anf. 8 Finansminister ANDERS BORG (M):

Det är till att börja med viktigt att förstå att den skarpa förhandlingen med stor sannolikhet ligger sent på hösten. Det står här att vi ska genomföra detta den 9 november. Jag skulle tro att det som vanligt finns en betydande risk att det där dras ut och avgörs precis i sista sekunden.

Vi är bekymrade över den redovisning som kommissionen har av sitt förslag. Som ni säkert har sett i underlagen är det väldigt kraftiga ökningarna av budgeten för 2013. Vi bedömer att det är orimligt att man ska ta ut högre avgifter i det här läget. Vi kommer naturligtvis att verka i den riktning som vi tidigare har aviserat och som vi brukar vara överens om i riksdagen.

Anf. 9 ORDFÖRANDEN:

Om det inte finns några frågor eller synpunkter tackar vi för informationen. Punkt 4 är struken enligt min information. Då går vi vidare till punkt 5 om kapitaltäckningsregler. Finansministern kan väl börja med en återrapport från det senaste mötet och sedan gå vidare.

Anf. 10 Finansminister ANDERS BORG (M):

Detta är den kanske viktigaste fråga vi har att hantera under detta år i Ekofinrådet. Den är för svensk del närmast av avgörande betydelse, skulle jag vilja säga. Vi har en väldigt speciell situation. Schweizarna är större än vi, men vi har EU:s näst största banksystem i förhållande till bnp. Vi har en uppdriven skuldsättning. Vi har huspriser som ligger kvar på en hög nivå jämfört med andra länder. Vi har exponeringen till Baltikum. Vi har ett banksystem som inte är speciellt beroende av insättningar utan snarast av marknadsfinansiering. Vi har inte tillgång till ECB:s likviditet – eller vi kan i alla fall inte vara säkra på att ha tillgång till vare sig ECB:s eller Feds likviditet på samma sätt som en del av dem som är medlemmar i euron kan.

För svensk del är det viktigt att få upp kapitaltäckningen. Det har vi haft ett starkt stöd för här i nämnden, och vi har varit eniga om det i riksdagen. Jag tycker att det är en väldigt fördel. Det blev ett enormt långt

sammanträde vi hade. Jag tror att det höll på till någonstans strax efter två. Någon gång mellan två och tre var inte förhandlingen avslutad, utan då gav vi helt enkelt upp därför att det inte gick att komma längre.

>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<
>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<
>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<
>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<
>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<
>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

Det vi har åstadkommit är för svensk del väldigt bra. Till att börja med har vi fått på plats att vi får gå upp till 5 procent på domestik risk, det vill säga att vi klarar de 12 procent som vi önskade för vår banksektor.

Vi har också fått ett treprocentigt tillägg för gruppsektorer och gruppbanker, alltså Nordea. Man får lägga det på hela den samlade, konsoliderade koncernen vilket för oss upp till bra nivåer för det vi önskar.

I praktiken går vi nu från att ha legat på 2 procents tier 1-kapital till att komma upp mot 12 procents tier 1-kapital mot 2015. Om vi har behov av det finns sedan de cykliska buffertar som vi får lägga på därutöver. I slutändan innebär detta att vi kan komma upp mot kapitaltäckningskrav på 14,5 procent om vi skulle göra bedömningen att det är absolut nödvändigt. Detta är en enorm förändring.

Samtidigt är det viktigt att man förstår dimensionerna av det hela. Med de riskvikter vi kör runt i Sverige och de kapitaltäckningskrav vi har i dag måste en bank som lånar ut 1 miljon till hushåll tillföra någonstans runt en eller två tusenlappar i eget kapital. I denna nya struktur, som är dramatiskt annorlunda, handlar det om någonstans runt 6 000–7 000 kronor som man måste ha i eget kapital om man lånar ut 1 miljon. Den grundläggande risknivån i banker är hög, men det är klart att det är en enorm skillnad om man har 13–14 procents eget kapital och om man har 2 procents tier 1-kapital. Det har alltså rört sig mycket i rätt riktning för vår del.

Det återstår naturligtvis att se om den uppgörelse som låg på bordet och som vi kunde acceptera kvarstår på nästa Ekofinmöte, men det har vi all anledning att tro.

Våra bostadsrätter är hanterade på samma sätt som de finska. Man definierar dem helt enkelt som ägda fastigheter.

Så har det inte varit den här gången, utan de har haft en stor kommission som väl är den mest gedigna som har gjorts på området. Det är den så kallade Vickerskommissionen, som har argumenterat för att ett land som Storbritannien behöver ha höga kapitaltäckningskrav. I denna diskussion har de varit på vår sida. De har tillhört de länder som vill ha skarpare krav. De har också varit bekymrade över att det periodvis har funnits diskrepanser mellan kommissionens förslag och det som är Baselrekommendationerna. Där har de haft stöd av Europeiska centralbanken, av Europeiska bankmyndigheten och av Baselkommittén. Man kan därför tycka att det är lite märkligt att ordförandeskapet inte försöker hjälpa briterne med det.

Sedan har briterne en del lite mer besvärliga förslag som de håller på med. Vi anser att hög kapitaltäckning och cykliska buffertar för kapital är de huvudinstrument man ska använda. Nu har FSB, det samarbetsorgan

som ligger vid sidan av IMF och som har ansvar för dessa frågor, och Baselkommittén, som är centralbankernas samarbete kring bankregler, diskuterat att man kan behöva använda andra delar av regelverket också för denna makroriskhantering. Det handlar framför allt om att man själv skulle kunna justera riskvikter på olika tillgångar och tillämpa konjunkturcykelvarierande likviditetskrav.

Detta har inte funnits tidigare. Det har aldrig använts, och det har inte gjorts. Då är det rätt naturligt att man behöver ha en lite komplicerad process för hur mycket enskilda länder själva kan få använda denna typ av verktyg. Det borde man ha gjort bättre förarbete på, men jag tycker också att det är relativt orimligt att man säger till britterna: Ni har gjort ett stort och omfattande arbete på det här. Ni försöker ha ett stramare regelverk, och då får ni inte det!

Jag tror att det kommer att behövas ytterligare kompromisser för britterna innan vi är framme vid att hitta något. Den kompromissen måste bygga på att man mejslar ut ett utrymme inom vilket man med en del checks and balances får använda till exempel riskvikter och likviditetskrav på bankerna som konjunkturcykelverktyg.

I övrigt skulle jag nog vilja säga att detta i huvudsak är på plats. Det var inte så där väldigt bra förslag som kommissionen en gång i tiden lade fram; det måste man säga. Men nu är kompromissen väldigt bra. Vi får på plats den typ av kapitaltäckningskrav som vi anser är nödvändiga för svensk del.

I grund och botten tycker jag att vi har kommit nära det vi fick stöd för i EU-nämnden, och jag upplever att vi har goda förutsättningar att få igenom det på mötet. Sedan får vi försöka se till att bidra till att man till slut hittar en kompromiss kring detta. Det finns för- och nackdelar med det som ligger på bordet. Men om man ska se helheten är det ett positivt steg framåt.

Anf. 11 JOHNNY SKALIN (SD):

Herr ordförande! Jag undrar vad som händer i en situation där kapitaltäckningskraven inte räcker till. Vi får trots allt ett tak nu, även om vi har kommit någon vart i förhandlingarna. Jag skulle helst se att vi inte hade något tak alls. Jag förstår att det är svårt att åstadkomma, men om vi tänker hypotetiskt: Vad händer i en situation där vi behöver mycket högre krav än vad vi har kommit fram till i dag för Sveriges del? Kan vi då åstadkomma en ny förhandling med EU, eller ligger vi fast i det här?

Anf. 12 LARS OHLY (V):

I huvudsak delar jag värderingen av att det har gått åt rätt håll. Jag är lite mer intresserad av uppfattningen om vad som kan ställa till det. Kritiken från finansministerns sida mot det danska ordförandeskapet är ganska skarp. Fortfarande är inte hela frågan i hamn. Samtidigt finns det hos mig en misstänksamhet mot att man har lyckats med att splittra fronten eller motståndet, så att säga, genom att man till exempel har löst ut våra frågor på ett hyfsat godtagbart sätt.

Innebär detta att det finns en risk för att man driver igenom ett förslag med en kvalificerad majoritet? Det är svårt att se hur det skulle kunna skapa hållfasta regler. Snarare skulle det skapa ganska stora problem

Anf. 13 Finansminister ANDERS BORG (M):

Det finns ett antal verktyg som Sverige kan hantera. Till att börja med ska vi komma ihåg – och jag förstår att Johnny Skalin är glad över detta – att vi har rörlig växelkurs och penningpolitik. I grund och botten har alltså Riksbanken kraftfulla verktyg i Sverige att hantera konjunkturväxlingar som det är.

På detta sätt kan man säga att jag tror att det har gått upp för tyskarna under processen att de som egentligen sitter med skägget i brevlådan och som har mest behov av detta naturligtvis är Tyskland. Tyskland ska under de kommande fem åren ha högre inflation än alla andra länder i Europa; det är inget konstigt med det. Det är en del av ombalanseringen i EU, och det måste vi acceptera. Men det är klart att om det inte ska leda till finansiella obalanser måste de hitta andra instrument som de kan jobba med för att hantera detta.

Vi har penningpolitiken. Vi får gå över dessa tak om vi får godkännande av EU-kommissionen – det ska man komma ihåg. Det finns en möjlighet att alltid säga att man vill göra det ena eller det fjärde, men då måste man få ett godkännande för det.

Men detta är inte den centrala mekanismen. Den är att vi har full möjlighet att använda pelare 2. Pelare 1 är det som vi har lagstiftning för och som riksdagen enas om. Förutom detta tolv som vi nu talar om och som i och för sig är ett högt kapitaltäckningskrav kan vi lägga på 2,5 procent för procyklisk buffert. Därutöver kan vi sedan utifrån pelare 2, som är myndighetstillämpningen, också se över hur vi ser på enskilda banker och om de är på väg att ta för stora risker.

Man ska också vara medveten om att vi så småningom måste komma tillbaka till frågan om riskvikter. Vilken riskvikt ska svenska bostadslån ha i bankernas portföljer? Vi har sagt att vi ska återkomma till det i vår, och vi får säkert fundera på när vi ska göra det. Det är lite skakigt i världen, om jag formulerar det så, och det kan finnas behov av att lite grann se hur de beslut som vi fattar om kapitaltäckningen sätter sig i banksektorn.

Jag tycker att vi har rätt kraftfulla instrument kvar för att hantera situationen. Till att börja med är redan detta skifte upp till tolv oerhört betydelsefullt.

Jag delar Lars Ohlys hållning. Jag tror att allt annat vore förödande för EU. Vi har bara ett stort globalt finansiellt centrum i Europa. Det är en jättedålig signal att skicka till omvärlden att säga att vi inte kan enas om hur vi genomför Basel III, utan vi har kört över briterne som är ansvariga för det europeiska finansiella centret. Det är också en politiskt dålig signal för oss eftersom vi är ett EU-27-land, och vi har behov av att man inte har en valkrets, om jag får kalla det för det, som heter eurozonen som gör upp om saker och ting och sedan kör ned det i halsen på oss andra.

Minoritetsskyddet är särskilt viktigt för EU-27-perspektivet. Vi har kvalificerad majoritet, men det har nästan alltid varit underförstått att om det är en oerhört central fråga för ett land då bör man i det längsta undvika att gå mot kvalificerad majoritet.

Det finns en betydande risk att vi skulle drabbas av kritik i både FSB och Basel om man genomför detta med den kritik som britterna skulle ha. Den skulle i praktiken vara att vi inte har genomfört Basel III på ett korrekt sätt.

Vi har skickat signaler till danskarna, och jag tror att det är fler som har gjort det, och vi ska fortsätta sända signalen att det är mycket viktigt med ett beslut. Vi vill se ett beslut nästa vecka. Men vi vill att det sker under ordnade former.

Man måste kanske till slut gå till kvalificerad majoritet. Men då ska det ske när man har kört så långt ned den vägen att alla är överens om att det inte finns någon ytterligare kompromissmöjlighet. Att hävda det när vi har andra förhandlingen i en fråga har jag svårt att förstå. Jag sitter gärna kvar en natt till om det behövs hellre än att man kör över britterna i en sådan fråga.

Anf. 14 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens position under punkt 5 om kapitaltäckningsregler.

Vi går vidare till punkt 6 som är övriga frågor. Det brukar inte vara mycket att säga där, och det är bara en informationspunkt.

Vi går vidare till punkt 8 om beskattning av sparande. Det är en gammal kär fråga.

Anf. 15 Finansminister ANDERS BORG (M):

Skälet till att frågan kommer tillbaka är att vi tidigare hade en situation där ett par länder -->>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<-- blockerade. Sedan lyckades man nå en kompromiss med dem. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

-->>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< Vi gör fortsatt bedömningen att det vore bra om dessa förhandlingar kom till stånd. Det vore naturligtvis bra för EU om vi kunde komma fram på sparandedirektivsidan så att vi får bättre informationsutbyte och mer ordning på detta område och så att vi därmed undviker att man ägnar sig åt skatteundandragande på detta eller andra sätt.

Anf. 16 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens position under punkt 8.

Vi går vidare till punkt 9 som är struken, men den finns på A-punktslistan, om jag förstår det rätt. Man kan komma med sina synpunkter till kansliet senast kl. 14.

Vi är då framme vid punkt 10, 2012 års åldrande rapport.

Anf. 17 Finansminister ANDERS BORG (M):

Jag är lite osäker på om ni får ut denna rapport. Det är en tjock bunt. Den finns på nätet, och man kan ladda ned den. Jag tycker att den har ett rätt stort värde.

Ibland i den internationella debatten framställs det som att ingenting har hänt i Europa och att européerna sitter fast utan beslutsamhet och så vidare.

Det kan vara viktigt att komma ihåg att underskotten i år förväntas bli i genomsnitt 3,2 procent i eurozonen och nästa år 2,7 procent. Därmed börjar skulden för eurozonen minska redan 2014. I praktiken är mycket av den finanspolitiska saneringen för eurozonen som helhet på plats.

Sedan finns det enskilda länder som Irland, Spanien och andra som har en del bekymmer och en del kvar att göra. Men om man har 3 procents underskott och skulden börjar minska är det ingen övergripande risk, utan det är en risk kopplad till enskilda länder.

Skälet till att jag säger detta i anslutning till åldranderapporten är att det här finns en avstämning av vad som har hänt med uthålligheten i de offentliga finanserna på mycket lång sikt. Det är ett antal av dessa länder som nu förtjänar att berömmas i detta sammanhang.

När det gäller Grekland, Spanien, Italien med flera är det så pass betydande förändringar av pensionssystem och annat att den långsiktiga hållbarheten faktiskt har förbättrats rätt påtagligt.

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Våra medarbetare gör bedömningen att detta håller den kvalitet som är möjlig när det gäller denna typ av bedömningar. Det är faktiskt ett positivt steg framåt att man på ett relativt tydligt sätt kan belägga att hållbarheten har förstärkts på ett tydligt sätt.

Jag kan nämna några siffror som jag råkar ha i huvudet eftersom vi hade dem uppe på IMF. Amerikanerna skäller mycket på oss. Det är deras favoritsport numera. De har ett pensionssystem som har ett net present value på plus 35 procent. Det italienska har ett net present value på minus 33 procent. Nu hänger det ihop med att Italien redan har en åldrande befolkning och en del annat. Men man har gjort mycket stora förändringar av sina utgiftssystem sedan tidigare och under denna kris.

Åldranderapporten förtjänar att man bläddrar igenom den eftersom den är ett relativt bra belägg för att det har skett en hel del förbättringar i Europa.

Anf. 18 ORDFÖRANDEN:

Kanslichefen upplyste mig om att rapporten finns här för dem som vill läsa den.

Jag finner att det finns stöd för regeringens position under punkt 10.

Vi går vidare till punkt 11 om snabbstartsfinansiering för klimat.

Anf. 19 Finansminister ANDERS BORG (M):

Om jag var lite kritisk till det danska ordförandeskapet under den tidigare punkten måste jag säga att de har skött detta bra. Vi har slutsatser som vi ska godkänna. Vi tycker att man har förstärkt skrivningarna kring vikten av snabbstartsfinansiering.

Det som är bekymret här är egentligen inte slutsatserna utan att vi inte fullt ut har belägg för att alla länder har gjort vad de ska.

Vi hoppas att detta i praktiken blir en icke-diskussion därför att vi tycker att slutsatserna är ett steg framåt. Blir det en diskussion är det relativt troligt att det blir bland de länder som anser att vi bör vara mer försiktiga med klimatfrågan, eller hur man ska formulera det. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< I så fall tror jag att vi får kräva en del skärpningar eller liknande för att balansera detta. Sedan får vi försöka försvara slutsatserna så långt det går.

Anf. 20 ULF HOLM (MP):

Jag tackar för föredragningen. I det underlag som vi har fått står det att angående slutsatserna om klimatfinansiering kan regeringen återkomma med kommentarer när slutligt förslag föreligger.

Ska man då utgå från att det finns ytterligare ett förslag eftersom det som vi har fått utskickat tydligen inte är det sista förslaget, om jag läser kommentaren rätt?

Det är bra att det går i rätt riktning, som finansministern menade. Men fortfarande är det stora problemet att det har fattats synpunkter på additionaliteten och att detta fortfarande inte finns med, vilket vi från de rödgröna har krävt tidigare. Som jag har förstått har det inte skett någon framgång på denna punkt. Om så inte är fallet har vi från Miljöpartiets sida fortfarande en avvikande mening på denna punkt.

Anf. 21 Finansminister ANDERS BORG (M):

Frågan diskuterades i går på Coreper, och jag talade med min danska kollega häromdagen. De gjorde bedömningen att det möjligtvis skulle finnas en kompromiss kring skrivningarna, som har varit kontroversiella, om intäkterna från utsläppshandel och kopplingen till att det möjligen skulle öppna för mer resurser. Men vi har inte fått något nytt utkast till slutsatser från Coreper. Jag kan därför inte svara exakt på detta. Vi har alltså inte fått någon ny version än. Kommer en sådan får vi återkomma.

Anf. 22 LARS OHLY (V):

Med detta underlag vidhåller vi vår avvikande uppfattning tillsammans med Miljöpartiet från november i EU-nämnden.

Anf. 23 ORDFÖRANDEN:

Jag ser i anteckningarna – Bo Bernhardsson påminner mig också – att den avvikande meningen omfattar även Socialdemokraterna.

Jag finner att det finns stöd för regeringens position under punkt 11, men det kvarstår en tidigare anmäld avvikande mening från S, MP och V.

Vi går vidare till punkt 12 som är övriga frågor. Några sådana finns inte.

Då tackar vi Finansdepartementet för i dag.

2011/12:34

11 maj

3 § Utrikes frågor

Kabinettssekreterare Frank Belfrage

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor
den 23 april 2012

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
utrikes frågor den 14 maj 2012

Anf. 24 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar kabinettssekreterare Frank Belfrage med medarbetare välkomna. Det skulle egentligen ha varit utrikesminister Carl Bildt, men Frank Belfrage kanske kan förklara det.

Kabinettssekreteraren vill att vi tar återrapporten först och sedan A-punkterna.

Anf. 25 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Herr ordförande! Utrikesministern skulle ha varit här, men som har framgått av medierapporter blev han inbjuden till World Economic Forum i Addis Abeba och tog den möjligheten med alla de förutsättningar och chanser till samtal av betydelse som han kan föra där. Därför ersätter jag honom vid dagens sammanträde.

När det gäller återrapporteringen har nämnden dels fått sedvanlig rapport, dels hade vi en lunchdiskussion. Detta täcker punkter som finns med på dagordningen, det vill säga Syrien, Iran, som för övrigt är struken, och fredsprocessen i Mellanöstern. Jag föreslår att jag väver in det när vi går igenom de punkterna.

Anf. 26 ORDFÖRANDEN:

Det är bra. Vi väver in återrapporten under de punkter som kommer. Det är delvis överlappande.

Anf. 27 TOMMY WAIDELICH (S):

Vi har en fråga om Argentina, som jag tog upp förra gången också. Den gäller exproprieringen av Repsol-aktier. Det står i återrapporten att kommissionen bekräftar att man hade ansvar för att försvara EU-intressen och studera möjligheter till ytterligare agerande. Finns det något att säga om det? Vad är det man funderar på?

Anf. 28 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Nej, jag har ingenting omedelbart att säga, men jag ska gärna återkomma till Tommy Waidelich om detta efter att ha förhört mig om det är någonting som kommissionen har kunnat göra sedan mötet och den diskussion som ägde rum.

Anf. 29 ORDFÖRANDEN:

Vill kabinettssekreteraren ta upp Jemen nu, eller ska vi vänta med det? Vi väntar med det. Jag är på min lista inne på Afghanistan och föreslår att vi talar om det.

Anf. 30 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Herr ordförande! På den här punkten liksom på övriga ska jag försöka vara relativt summarisk, för vi gick i går igenom ganska mycket i detalj i utrikesutskottet. Jag ska därmed följa de riktlinjer som jag brukar få om att försöka komprimera det när vi kommer till nämnden.

Diskussionen kommer att handla om att hantera den politiska ekvation som innebär att å ena sidan driva transitionen framåt, det vill säga övergå från stridande till stödjande militär verksamhet till 2014 i enlighet med internationella överenskommelser om detta, vilket naturligtvis också innebär att förband dras ur, och att å andra sidan göra ett trovärdigt åtagande om att det internationella samfundet blir kvar i Afghanistan, dock i andra former, efter 2014.

Det är detta som återspeglar sig i de slutsatstexter som har förberetts för mötet. Nämnden har fått ta del av detta. Däri bekräftas EU:s långsiktiga stöd till Afghanistan inför det förestående Natotoppmötet i Chicago i maj och givarkonferensen i Tokyo i juli samt stödet för den regionala processen, som kallas för "Heart of Asia", inför konferensen i Kabul i juni. Det är alltså tre internationella möten som EU förbereder.

I slutsatserna understryks vikten av afghanskt ägarskap, ledarskap och uppfyllande av tidigare åtaganden. Det är en punkt som EU ständigt återkommer till, nämligen de åtaganden gällande MR, demokrati, samhällsstyrning med mera som den afghanska regeringen har gjort i både Kabul och Bonn och som vi ständigt erinrar om.

I slutsatserna kommer också EU:s beredskap att ge fortsatt stöd till genomförandet av de förestående president- och parlamentsvalen 2014 respektive 2015 att uttryckas. Vidare kommer man att understryka vikten av en inkluderande process för fred och försoning samt nödvändigheten av fortsatta ansträngningar för att bekämpa produktion av och handel med narkotika. Ministrarna kommer också att betona betydelsen av att upprätthålla och stärka respekten för MR och särskilt kvinnors och flickors möjligheter.

Sverige tog initiativet till att inleda förhandlingar om ett avtal mellan EU och Afghanistan av långsiktigt ekonomisk karaktär. Mandat har antagits och förhandlingarna påbörjats. I slutsatserna kommer det att lyftas fram att det är en viktig faktor i den långsiktiga stödekvationen.

EU kommer att uttala sitt fortsatta stöd till säkerhets- och rättssektorns reformer, bland annat genom polissionen EUPOL i Afghanistan. Vidare kommer det inför bland annat Chicago- och Tokyomötena att uttryckas stöd för att EU finansiellt kommer att lägga in pengar för 2012 och 2013 i den *trust fund* som finns för den afghanska polisens utveckling, LOTFA. EU kommer också att uttala – och det är en ny text – att man också på längre sikt ska ge fortsatt prioritet för stöd till Afghanistan, men under beaktande av de konditionaliteter och de krav som vi från EU:s sida ställer när det gäller den samhällsutveckling vi vill se i Afghanistan i enlighet med dessa Kabullöften.

Anf. 31 JOHNNY SKALIN (SD):

Herr ordförande! Vi vill se ett bistånd som når fram till de mest fattiga och utsatta i landet. Det tror vi inte uppnås genom att man kanaliserar biståndet via den afghanska regeringen. Kvinnor och barn hör till de mest utsatta i landet. Därför vill vi att dessa grupper ska vara av

största vikt vad gäller biståndet till landet. Vi menar att EU inte ska kanalisera bistånd via den afghanska regeringen utan att EU i stället bör prioritera humanitärt bistånd genom FN, UNHCR och liknande organisationer samt insatser via organisationer i det civila samhället. Mot den bakgrunden anmäler vi avvikande mening.

Anf. 32 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Herr ordförande! Jag tackar för föredragningen. En fråga jag tog upp i går i utrikesutskottet gällde civilsamhället. Jag kan inte hitta något om civilsamhällets betydelse i det som ligger på bordet med förslag till rådslutsatser. Jag har visserligen läst det väldigt snabbt. Nu går vi in i en process kring att bygga en ny stat. Vi ska se till att valen sköts och så vidare. De som ska utöva kontroll är naturligtvis både medierna och civilsamhället. Jag hoppas att det finns med i de slutsatser som EU antar, eftersom EU tycker att dessa frågor är viktiga. Det är ett medskick.

Anf. 33 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Vi hade som sagt detta uppe i går i utrikesutskottet. Jag upprepar det svar jag gav till Désirée Pethrus i går. I en av paragraferna finns precis den viktiga poäng som Désirée Pethrus lyfter fram. Det finns naturligtvis med i slutsatserna, för det är väldigt viktigt med stödet till det civila samhället. Det är 3 § tredje stycket. Jag kan läsa upp det på engelska igen: The council underlines the role of an independent and active civil society for the future of Afghanistan and welcomes the considerable development and scope of non-governmental organizations in the country.

Anf. 34 ORDFÖRANDEN:

Har kabinettssekreteraren någon kommentar till Johnny Skalins inlägg?

Anf. 35 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Nej.

Anf. 36 ORDFÖRANDEN:

Detta är en beslutspunkt. Det finns stöd för regeringens position under punkt 3 om Afghanistan, men det finns också en avvikande mening från Sverigedemokraterna, som om jag förstår det rätt vill att biståndet ska fokusera på fattiga och utsatta människor, särskilt kvinnor och barn, och att biståndet inte ska gå via den afghanska regeringen. Är det korrekt uppfattat?

Anf. 37 JOHNNY SKALIN (SD):

Ja.

Anf. 38 ORDFÖRANDEN:

Vi går vidare till punkt 4 om fredsprocessen i Mellanöstern.

Herr ordförande! Detta är både en diskussionspunkt och en beslutspunkt. Rådet förväntas diskutera hur EU bäst kan bidra till konkreta förbättringar på marken mot bakgrund av de uteblivna fredssamtalen, den fortsatta israeliska bosättningsexpansionen och den förvärrade situationen i de israeliskt kontrollerade områdena på Västbanken, det som kallas område C. Vi menar från regeringens sida att det är viktigt med fortsatt internationellt engagemang inklusive tydligt agerande av såväl kvartetten som EU. Därför har det nu förberetts ett utkast till rådsslutsatser. Även EU:s politiska kommitté har besökt områdena och förberett olika underlag för detta.

Vi menar att konkreta framsteg på marken behövs för att bevara förutsättningarna för en tvåstatslösning. Det är ändå den yttersta visionen, som vi driver och främjar. Fortsatt bosättningsexpansion inklusive legalisering av utposter, vilket nu har skett, underminerar fredsansatserna, menar vi. Social och ekonomisk utveckling samt ökad rörelsefrihet till och inom hela Palestina är en förutsättning för en hållbar tvåstatslösning och fortsatt framgångsrik palestinsk statsbyggnad.

Det är i det ljuset och mot den bakgrunden som rådsslutsatserna har förberetts. Jag sammanfattar mycket snabbt det utkast som ministrarna kommer att diskutera. Man betonar där nödvändigheten av att få slut på konflikten samt EU:s stöd för en tvåstatslösning. Oro kommer att uttryckas för utvecklingen på marken, inklusive fortsatt bosättningsexpansion, en ohållbar situation i östra Jerusalem och område C samt ökat bosättningsvåld. EU-ministrarna förväntas upprepa sin syn på frågorna i enlighet med tidigare slutsatser. Därmed menas bland annat de texter som togs fram under det svenska ordförandeskapet 2009 och de efterföljande texterna från december 2010 och maj 2011.

I slutsatserna blir det också ett understrykande av EU:s stöd för Israels säkerhet – naturligtvis som alltid en mycket viktig punkt – och av vikten av palestinsk försoning mellan Hamas och Fatah och mellan Gaza och Västbanken samt respekt för mänskliga rättigheter på de palestinska områdena. Man kan inom parentes notera att det i slutsatserna kommer att finnas med ett påpekande om betydelsen av yttrandefrihet med tanke på åklagarens försök att stänga en hemsida, som sedan dock efter president Abbas ingripande öppnades igen. Slutligen understryks naturligtvis vikten av bättre fungerande överföringsmekanismer för de palestinska skatte- och tullmedel som uppbärs av israeliska myndigheter men sedan ska transfereras.

En av de punkter som hör till bilden är naturligtvis president Abbas brev till premiärminister Netanyahu, där den palestinska linjen återupprepas om vilka krav som finns för ett igångsättande av förhandlingarna, nämligen stopp på bosättningarna och att man ska arbeta utifrån 1967 års gränser plus minus det parterna kan komma överens om. I motsats till det vet vi att premiärminister Netanyahu i olika sammanhang understryker att han för sin del är öppen för förhandlingar, men att det ska vara förutsättningslösa förhandlingar – därav denna låsning. Nu avvaktas ett svar från Netanyahu på Abbas brev.

Vi kan även notera den nya inrikespolitiska utvecklingen i Israel med den mycket breda koalitionsregering som bildats mellan Netanyahus parti Likud och Kadima, som nu anfs av herr Mofaz sedan Tzipi Livni

lämnat politiken efter att ha förlorat partiledarstriden. Nu finns det en mycket bred majoritet i Knesset. Huruvida detta kan påverka det fortsatta arbetet mot en fredsprocess återstår att se, >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< Nu kommer förmodligen intresset att knytas till vad som händer i höst, dels med det amerikanska presidentvalet, dels med vilken utveckling som kan ske i FN-sammanhang >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<.

Slutligen kan vi nämna – jag nämnde det även i går i utrikesutskottet – att det är mycket oroande med hungerstrejkerna av 2 000 palestinska fångar i de israeliska fängelserna. Nästan hälften av de 4 700 fångar som finns i israeliska fängelser hungerstrejkar nu. Några är mycket illa däran.

Anf. 40 LARS OHLY (V):

Min och Vänsterpartiets uppfattning är väl känd när det gäller bakgrunden till konflikten. Jag tror att regeringen i stora drag delar uppfattningen att den israeliska ockupationen, blockaden av Gaza och de folkrättsliga brotten är det avgörande hindret för en fredlig utveckling. Samtidigt har Israel kunnat hänvisa till sin egen säkerhet och hoten mot denna för att legitimera hårda insatser och folkrättsbrott. Det fanns en oro från israelisk sida för att samarbetet mellan Hamas och Fatah skulle innebära att Hamas fick ett avgörande inflytande i negativ riktning som skulle innebära att Israels säkerhet hotades än mer.

Nu kan man se exempel på att samarbetet snarare kan leda i en annan riktning. Till exempel sade Hamas häromdagen att man har avsatt 300 personer som har som enda uppgift att förhindra raketbeskjutning i Israel. Man tänker alltså i Gaza aktivt motarbeta dem som försöker störa processen i detta skede. Det är ändå någonting nytt att även Hamas aktivt tar del i åtgärder som kan underlätta förhandlingar.

Det här borde rimligtvis innebära att man kan sätta ännu hårdare press på Israel att släppa den ohållbara positionen att de ska ha förutsättningslösa förhandlingar, för den är inte hållbar. Däremot vet varken vi, parterna eller någon annan vad som är en lösning, men att utgå från att man inte ska kunna hänvisa till 1967 års gränser är helt orimligt.

Även jag är naturligtvis bekymrad över Hamas och deras inflytande samtidigt som de måste ses som en legitim företrädare för det palestinska folket i Gaza. Men jag noterar också att det finns positiva utvecklingstendenser, som kan ha att göra med samarbetet mellan Fatah och Hamas, och att det är något som internationellt ska användas för att kunna göra palestinerna mer legitima också i israelernas ögon.

Anf. 41 SUSANNA HABY (M):

Tack för mycket värdefull information! Nu har vi följt det här ärendet under en ganska lång tid. Jag känner personligen att det står väldigt mycket still och stampar och att EU och vi är väldigt engagerade och också fattar mer konkreta beslut när det gäller andra länder.

Jag undrar om kabinetssekreteraren kan ge mig några bra argument för varför man inte vågar gå mer konkret fram i detta, för här kränks ju mänskliga rättigheter på båda sidor – landgrabbing och annat. Vad är anledningen till att man inte gör något mer konkret?

Anf. 42 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Herr ordförande! EU har uttalat sig för försoning mellan Hamas och Fatah som ett led i att förbereda val i de palestinska områdena. Det har också varit något som president Abbas har vinnlagt sig om. Vi känner även till de egyptiska ansträngningarna för att få parterna Hamas och Fatah att samverka.

De har kommit rätt långt i sitt försoningsarbete. Men jag tror att det avgörande och slutliga beslutet om att gå samman och bilda en övergångsregering, den ämbetsmannaregering som det har talats om som skulle förbereda de palestinska valen, avvaktar att fredsprocessen ska kunna komma i gång. Det är i enlighet med vad det internationella samfundet har krävt, inte minst kvartetten, alltså FN, EU, USA och Ryssland.

Att det står och stampar, som Susanna Haby sade, är en stor källa till frustration på många håll och beror på att parternas förutsättningar ser så olika ut. Som jag nämnde är israelerna gärna beredda att gå till förhandlingar förutsatt att de är förutsättningslösa. Sedan får man se, menar de, under förhandlingarnas gång vad som kan åstadkommas i form av en fredsöverenskommelse.

För det första menar den palestinska sidan att bosättningarna måste upphöra så att man har en chans att komma i riktning mot en reell tvåstatslösning. Allteftersom tiden går och bosättningarna fortsätter, vilket är folkrättsstridigt, urholkas möjligheterna till en funktionell tvåstatslösning.

För det andra, och det går tillbaka ända till FN-resolutionen 242 från 1967, är det 1967 års gränser plus minus vad parterna kan komma överens om som måste vara målsättningen.

Här finns alltså lösningen, och det är den som kvartetten har försökt att dyrka upp. Förmodligen måste vi vänta på det amerikanska valet för att återfå ett fullblodigt amerikanskt engagemang i fredsprocessen.

När det gäller goda argument rekommenderar jag till läsning EU:s slutsatstext som vi får se om ministrarna kan anta. Den svenska texten i rådsslutsatserna från december 2009 är väl kanske den bästa sammanfattningen av vad målsättningarna ska vara för en tvåstatslösning där Israel och Palestina kan leva i fred, sida vid sida längs säkra gränser.

Herr ordförande! Jag ska också säga, vilket jag inte hann med i den förra föredragningen, att det finns några medlemsstater som har satt ett frågetecken för huruvida det är opportunt och lämpligt att EU antar de här slutsatserna på måndag, givet den nya inrikespolitiska utvecklingen, Israel med storkoalitionen mellan Likud och Kadima. De menar att man kanske inte ska komma med alltför ampra pekpinnar i ett läge där en ny regering är i bildande. Men vi menar från svensk sida att det är väldigt viktigt, oavsett vilka avsikter den nya koalitionsregeringen har, att göra ett medskick om vad EU finner vara det lämpliga fortsatta tillvägagångssättet.

Anf. 43 TOMMY WAIDELICH (S):

Jag tycker att det är en bra inställning när det gäller den nya utvecklingen och ett bra förhållningssätt att fortsätta hålla ett visst tryck i processen. Sedan kan man hoppas att Kadimas inträde i regeringen urholkar det politiska stödet för bosättningarna. Det finns ju inget starkt stöd för bosättningarna bland allmänheten i Israel, utan det är ett uttryck för situ-

ationen med ett av världens mest proportionella valsystem där småpartierna hela tiden utnyttjar sin förhandlingsposition och vågmästarroll.

Jag noterade här i veckan att ett antal, kanske till och med samtliga, EU-diplomater på plats hade sagt att nu var det dags att få lite fart i frågan om att via EU försöka strypa tillförseln av pengar till bosättningarna. Det är en diskussion som förs inom EU att man på olika sätt ska kunna förhindra stödet till bosättningarna som i mångt och mycket sker via internationella organisationer. Väntas den frågan komma upp på mötet? Jag tycker att det är en fråga som är viktig att hålla levande hela tiden, också som ett påtryckningsmedel.

Anf. 44 JOHNNY SKALIN (SD):

Jag vill bara meddela att vi inte har ändrat uppfattning i den här frågan, utan vi tycker fortfarande att Israel i högre grad måste inkluderas i diskussionerna om en lösning. Jag anmäler därför avvikande mening.

Anf. 45 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Först vad gäller bosättningarna kanske Tommy Waidelich syftar på den diskussion som pågår beträffande de produkter som produceras inom områdena för bosättningarna. Det är en diskussion som pågår och som förmodligen också kommer att finnas med i måndagsdiskussionen.

EU har ett preferentiellt handelsavtal med både Israel och Palestina. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

I slutsatserna finns också ett påpekande om betydelsen av att EU:s förordningar och avtalsbestämmelser mellan Israel och EU följs och genomförs precis som det var tänkt. Jag tror att det var det som Tommy Waidelich var ute efter, om jag inte har missuppfattat det.

Anf. 46 TOMMY WAIDELICH (S):

Det handlar också om det ekonomiska stödet som finansierar bosättningarna. Det har förts en diskussion inom EU om att eventuellt införa olika former av sanktioner och hinder för att pengarna ska komma bosättningarna till del, som ett led i att förhindra den här illegala politiken.

Anf. 47 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

EU och alla dess medlemsstater har naturligtvis tagit avstånd från bosättningarna som ett hinder och konstaterat ett stort antal gånger att det strider mot folkrätten, så några EU-pengar eller något EU-stöd finns över huvud taget inte. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< Det strider mot folkrätten och är dessutom ett hinder i fredsarbetet. EU:s syn på bosättningar, inklusive dess finansiering, är fullt tydlig.

Vi har efterlyst en diskussion om villkoren i det så kallade område C, som talar just om rörlighetsmöjligheten, förstörelsen av byggnader och evakuering av palestinska invånare i sina hus. Allt detta menar vi från EU:s sida att vi måste göra något åt. Det är också en del av de punkter som lyfts fram i slutsatserna.

Anf. 48 ORDFÖRANDEN:

Det här är en både diskussions- och beslutspunkt.

Jag finner att det finns stöd för regeringens position och upplägg inför de fortsatta förhandlingarna. Det finns också en avvikande mening från Sverigedemokraterna, som menar att Israel ska inkluderas mer i processen.

2011/12:34

11 maj

Anf. 49 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Jag vill bara göra kommentaren att det är självklart att Israel ska vara med i processen. Det som hela det internationella samfundets och kvartettens krav handlar om är nämligen att båda parterna ska finnas med och i en förhandling komma fram till en fredsöverenskommelse med en tvåstatslösning. Det är hela kärnan i vad vi håller på med.

Anf. 50 ORDFÖRANDEN:

Med denna avslutande kommentar går vi nu vidare till punkt 5, Det södra grannskapet. Jag föreslår att vi tar det land för land, och då är det Syrien som står först på min lista.

Anf. 51 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Det kom ett nytt utkast om Syrien i går kväll som är en variant av den text som nämnden fått tidigare.

Sammanfattningsvis handlar det självklart om att fördöma våldet. Där påpekas också och lyfts fram regimen ansvar härvidlag. Det är ett starkt stöd för Annanplanen, som också har fått, som vi vet, stöd av säkerhetsrådet i två resolutioner, 2042 och 2043. Det är även ett stöd och en uppmaning till regimen att göra allt för att underlätta för utgrupperingen av de observatörer som är en av kärnorna i Annanplanen. Just nu är det uppemot 120 observatörer på plats. Målsättningen är att få fram upp till 300 i akt och mening att därmed försöka stävja våldet.

Vi måste samtidigt konstatera att våldet fortsätter. Det beror också på att en av punkterna i Annanplan ännu inte har genomförts, nämligen att regimen styrkor och tunga beväpning ska dras tillbaka från befolkningscentrumen.

I slutsatserna kommer det att finnas en uppmaning till oppositionen att enas och komma fram till en samsyn för att kunna vara en part i den politiska dialog som man hoppas ska följa av en stabilisering av läget på marken.

Vi kommer på måndag att anta en utökning av sanktionslistan. Den befintliga sanktionsordningen kommer att tillföras ytterligare ett par namn och någon entitet. I slutsatserna kommer det också att framhållas att regeringarna och EU kommer att fortsätta bedriva sin sanktionspolitik i syfte att sätta press på regimen att komma till en reform, upphöra med våldet och arbeta för en politisk lösning.

Anf. 52 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Punkt 5 handlar om att man har reagerat på att två personer som arbetat humanitärt har dödats. Men det är också journalister som har dödats, i alla fall tre västerländska journalister som vi känner till. Jag skulle vilja skicka med vikten av mediernas frihet och tillträde. Jag hittar det inte i texterna.

Anf. 53 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Vi hade det uppe i utrikesutskottet i går. En av de sex punkterna i Annanplanen är just tillträdet för medier. I och med att EU här med viss kraft uttrycker stöd för alla punkterna i Annanplanen finns även där stödet för mediernas tillträde till områdena.

Anf. 54 ORDFÖRANDEN:

Därmed går vi till beslut om Syrien. Det finns stöd för regeringens position om Syrien.

Vi går till punkten om Algeriet.

Anf. 55 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Herr ordförande! Algeriet blir en allmän diskussionspunkt utan slutsatser. Det handlar om att få en rapport från det val som ägde rum i går i Algeriet. Det finns fortfarande en hel del att önska när det gäller den algeriska demokratiska utvecklingen. Men några ljuspunkter bör ändå noteras.

Det ena är att regeringen har öppnat för flera partier. Det är inte mindre än drygt 40 partier som har deltagit i valet. Vidare har man för första gången också inbjudit valobservatörer från EU som har varit närvarande. Det är positivt i sig.

Jag vet inte om de till på måndag kommer att kunna samla sig till en återrapportering till ministrarna. Att de har varit närvarande är annars en av de punkter som vi kan hälsa med tillfredsställelse.

Det kommer egentligen mest att handla om: Hur gick valet? Framför allt kommer höga representanten Catherine Ashton att tala lite om EU som en viktig samarbetspartner givet handelsförbindelserna, de ekonomiska reformerna, migrationsströmmar men också energisamarbetet med Algeriet som en stor och viktig gas- och oljeproducent. Samtidigt kommer vi ha väldigt mycket i blickfånget nödvändigheten att driva vidare demokratiska reformer i Algeriet.

Björn Lyrvall uppmärksammar mig på att chefen för EU:s valobservatörer säger vid en mediekonferens att han tycker att valet har genomförts under ”generally satisfactory conditions”.

Anf. 56 ORDFÖRANDEN:

Vet man hur det gick i valet?

Anf. 57 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Nej, man håller fortfarande på och räknar röster. Det är om detta vi kommer att få en rapport på måndag.

Anf. 58 ORDFÖRANDEN:

Det finns stöd för regeringens position i diskussionspunkten Algeriet. Nästa punkt är Libyen.

Anf. 59 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Libyen är också en diskussionspunkt där utvecklingen i landet kommer att diskuteras. Det gäller inte minst med tanke på det stora engage-

manget som EU just nu utvecklat med att hjälpa Libyen att bygga upp sitt samhälle.

Vi ska komma ihåg att Gaddafiregimen lämnade efter sig ett samhälle där det inte fanns någonting i form av i normal mening statliga, regionala och kommunala strukturer. Det var ett samhälle i huvudsak byggt på klanen, militär och regimen mycket centraliserade struktur.

Man börjar i praktiken att bygga från noll. Där har EU engagerat sig mycket när det gäller att utveckla det civila samhället. Det gäller medierna, utbildningssektorn, kapacitetsuppbyggnaden och administrationen. Allt detta är någonting som EU nu investerar en hel del energi i och också en del pengar. I fallet Libyen är problemet inte så mycket finansieringen givet att oljeinkomsterna som samhället har därvidlag är viktiga ingångsvärden.

EU engagerar sig också i säkerhetssektorsreformen i samråd med FN. Ministrarna kommer att få en återsrapportering från EEAS, den höga representanten och kommissionen om hur detta arbete utvecklas.

Anf. 60 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Någonting som jag glömde i går togs upp i dag igen i medierna. Det handlar om tortyr av fångar i Libyen. Det är oerhört allvarligt.

Jag tror att det för några veckor sedan var i medierna att Läkare utan gränser bestämde sig för att de inte kan verka och ta hand om alla. Först torterar regimen, och sedan ska de ta hand om de skadade. Det var en ohållbar situation.

På något sätt är det kanske ändå viktigt att det markeras gentemot Libyen, om det är Catherine Ashton eller vem det nu är som ska göra det. Det är ändå ett medskick i diskussionen. Att man tar upp den frågan är av stor vikt.

Anf. 61 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Det är en väldigt viktig poäng som Désirée Pethrus lyfter fram. Det är också någonting som man inte minst från FN-sidan har påpekat. De olika FN-representanter som finns där har lyft fram frågan just därför att det är oacceptabelt.

Anf. 62 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för de fortsatta förhandlingarna om Libyen.

Hur var det med Jemen? Vill kabinettssekreteraren säga någonting om Jemen? Det är en A-punkt, som jag har noterat. Det är mer om det är någon som vill ställa en fråga om detta. Svaret är nej. Vi går vidare. Vi hoppar helt enkelt över Jemen.

Vi går vidare till Mexiko. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 63 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Även där finns inga slutsatser som är förberedda. Det är mer en genomgång av samspelet mellan EU och Mexiko inför det toppmöte som ska äga rum den 17 juni. Givet Mexikos betydelse som en handelspartner och även det förhållandet att Mexiko och EU har tämligen bred samsyn när det gäller vissa FN-frågor, klimat- och miljöfrågorna och WTO och

också med tanke på det frihandelsavtal som vi har med Mexiko finns det all anledning att gå igenom läget och förberedelsearbetet inför toppmötet den 17 juni.

Anf. 64 ORDFÖRANDEN:

Det finns stöd för den fortsatta diskussionen under punkten Mexiko. Ryssland är en något större punkt.

Anf. 65 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Herr ordförande! Där kommer ministrarna över lunchen att diskutera förhållandet och samspelet med Ryssland. Det är naturligtvis mot bakgrund av skiftet på presidentposten. President Putin har nu tagit över. Men det finns också en rad frågor om samarbetet mellan EU och Ryssland som ska vädras.

Hur långt har vi kommit med det så kallade nya avtalet? Finns det förutsättningar att bygga vidare på Rysslands WTO-medlemskap när det gäller att gestalta frihandel eller frihandelskomponenter mellan EU och Ryssland?

>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

Det är den typen av frågor som ministrarna kommer att diskutera.

Anf. 66 JOHNNY SKALIN (SD):

Herr ordförande! Vi anser inte att vi ska öppna för viseringsförenklningar för snabbt och för enkelt med Ryssland. Vi ska ställa lite högre krav innan vi för en sådan diskussion.

Dessutom borde det vara rimligt att sätta större press på Ryssland angående miljöhanteringen av Östersjön inte minst vad gäller finansieringen. Jag har svårt att se varför EU ska bistå Ryssland med att finansiera reningsverk för att minska miljöbördan på Östersjön. Vi borde rimligen kunna sätta press på Ryssland så att de själva löser det.

Utifrån det anmäler jag avvikande mening.

Anf. 67 ORDFÖRANDEN:

Fokuserar Sverigedemokraterna på frågan om miljön och Östersjön och Rysslands roll där?

Anf. 68 JOHNNY SKALIN (SD):

Vi tycker att vi ska ställa krav på Ryssland att de själva finansierar miljöåtgärderna i Östersjön. Det borde också vara rimligt att kräva i och med WTO-anslutningen att Ryssland börjar ta ansvar för sina miljöproblem.

Anf. 69 CARINA OHLSSON (S):

Herr ordförande! Jag har en fråga med anledning av regeringens ståndpunkt och också det som kabinettssekreteraren förde fram efter de senaste två valen. Det står här att mänskliga rättigheter och demokrati-frågor är av oerhörd vikt och att man tar fram hbt-personer i dialogen.

Jag sitter också med i Europarådet. Jag har som parlamentariker märkt att det är mycket svårare att ha en dialog eftersom det inte känns som att det är någon som vill föra en dialog i dessa frågor. Det är väldigt stor skillnad just i kontakten med de nya parlamentarikerna. Det gäller bland annat ordföranden i dumans utrikesutskott jämfört med den person som var ordförande där tidigare. Det är mycket mer hårdnackade ståndpunkter. Man vill inte diskutera utan framlägger sina synpunkter.

Jag undrar om det är samma situation när man ska ha dialog med regeringen.

Anf. 70 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Vad gäller viseringsförenklningar med Ryssland är det ett mycket högt prioriterat ämne från rysk sida. Från EU:s sida har svaret varit att det är någonting som man kan ta under övervägande förutsatt att alla de krav som finns på EU:s sida när det gäller dokumentsäkerhet, administrativa åtgärder och en lång rad annat genomförs på rysk sida. Där är vi inte än. Det ska också finnas någon form av reciprocitet som också måste klaras av. Vi är inte där även om man från rysk sida emellanåt hävdar att de har genomfört alla EU:s krav.

När det gäller bidrag till miljö vill jag framhålla betydelsen av partnerskapet om modernisering där EU har ställt sig till förfogande. Att bidra till den ryska moderniseringen handlar just om hur europeisk teknologi, teknik och experthjälp och rysk finansiering kan giftas ihop för att driva fram en modernisering av samhället. Det är någonting som vi från svensk sida menar är viktigt.

Vi har ett samarbete med Ryssland också i sammanhanget med Östersjörådet. Där finns olika projekt och reningsarbete rörande Östersjön. Det är i hög grad prioriterat, och där är även ryska insatser och ryskt stöd viktiga.

När det gäller frågan om hbt-personer är det någonting som vi från svensk sida tar på största allvar och prioriterar. Vi har därför tagit upp det ett antal gånger och även förmått EU att ta upp det med Ryssland bland annat i de MR-konsultationer vi har. Vi hade det senast i höstas. Vi har också tagit upp det i OSSE och i Europarådet och vidlagt EEAS om denna sak när vi har talat med dem i Bryssel. Vi ger själva från svensk sida stöd till hbt-organisationer i Ryssland.

Anf. 71 TOMMY WAIDELICH (S):

Vi socialdemokrater stöder regeringens position när det gäller viseringsfriheten och det långsiktiga målet. Jag tycker att det är viktigt, precis som kabinettssekreteraren också säger, att det är under förutsättning att de här kraven uppfylls.

Det är också viktigt att fler länder erbjuds samma sak, till exempel Georgien och Moldavien, så att vi har med oss det i det fortsatta arbetet.

Anf. 72 GUSTAV BLIX (M):

Herr ordförande! Tack för informationen, kabinettssekreteraren! Även min fråga gäller viseringsdiskussionen. En av de frågor som har dykt upp i samband med visering, som det finns ett starkt stöd för i flera partier i riksdagen och också från oss moderater, handlar om att just stärka utbytet mellan medborgarna. Ett problem som kan dyka upp då är

att det finns krafter i Ryssland som inte alltid respekterar mänskliga rättigheter och inte alltid följer lagar och regler.

Ett exempel på detta är inte minst det berömda fallet om advokaten Sergej Magnitskij som avled i fängelse efter tortyr och andra oerhört grymma omständigheter. Till dags dato har inga ryska tjänstemän hållits ansvariga. Man fortsätter tvärtom att bedriva en postum rättsprocess som Sergej Magnitskij trots att det nu är mer än ett år sedan han avled. Det här väcker allvarliga frågor om rättssäkerhetsutvecklingen i Ryssland, men också frågan om visering eftersom det finns en oro och en process i många EU-länder för att lyfta upp frågan hur man ska se till att allvarliga människorättskränkare, som till exempel i fallet med Sergej Magnitskij, inte får en fristad eller en möjlighet att gömma korrupt tillskansade medel i EU eller i andra västländer. Det finns en risk att man därmed underminerar den mycket viktiga processen för att just stärka utbytet mellan medborgare och ha fungerande viseringar.

Min fråga är helt enkelt: Förväntas diskussionen om rättssäkerhetsutvecklingen och den här viseringsdimensionen – Magnitskij är ju en process som pågår i flera länder i EU – dyka upp både på rådsmötet nu och på toppmötet med Ryssland i juni?

Anf. 73 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Viseringsfrågorna och sammanhanget med rättsreformer, rättssäkerhet och dokumentsäkerhet ingår naturligtvis i EU:s kravlista. Det för mig också till Magnitskijfallet. Det är någonting som har getts hög prioritet på EU:s dagordning med Ryssland. Det lyftes inte minst fram vid toppmötet EU–Ryssland i december 2011. Det har naturligtvis diskuterats ett flertal gånger också inom ramen för de här MR-konsultationerna EU–Ryssland som jag hänvisade till tidigare.

Ur ett svenskt regeringsperspektiv är Magnitskijfallet ett exempel på bristande respekt för mänskliga rättigheter och rättsstatens principer. Vi menar att de steg som Ryssland har tagit hittills är otillräckliga. Här måste en fullständig och trovärdig utredning genomföras av omständigheterna kring hans död, och samtliga ansvariga personer måste utan dröjsmål åtalas. Vi kommer att fortsätta att uppmärksamma det här fallet bilateralt och inom EU.

Anf. 74 JOHNNY SKALIN (SD):

Jag undrar bara över en sak i det svar jag fick tidigare. Ska jag uppfatta det så att Ryssland finansierar sina reningsverk själva och att vi bistår med teknik och kunskap? Eller medfinansierar vi detta? Jag uppfattade det så att EU delfinansierar det ryska åtagandet.

Anf. 75 ULF HOLM (MP):

Jag vill också ha ett klargörande. Det gäller hbt-frågorna. Om jag förstod kabinettssekreteraren rätt lyfter Sverige upp dem, men det nämndes inte om EU kommer att lyfta upp dem på själva toppmötet som en angelägen punkt med tanke på att toppmötet ska vara i Sankt Petersburg, en stad där politikerna går i bräsch för att Ryssland ska ändra uppfattning. Nu kommer det rapporter därifrån om personer som tvingas i fängelse eller har fått böter för att de har nämnt ordet homosexualitet. Eftersom

Anf. 76 JACOB JOHNSON (V):

Jag har inte någon avvikande mening vad gäller regeringens ståndpunkt, utan det är mer en allmän reflexion. Förhållandet mellan EU och Ryssland är naturligtvis mycket viktigt på den europeiska kontinenten. Det är viktigt att kunna utveckla demokrati och respekt för mänskliga rättigheter för freden i Europa. Det är viktiga diskussioner.

Anf. 77 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

När det gäller frågeställningar om hbt vill jag också hänvisa till de riksdagssvar om detta som vi har lämnat de senaste veckorna. Essensen där är just att Sverige tar dem på högsta allvar och driver dem. Vi menar också att EU ska ta upp dem vid de olika mötena, inklusive toppmötet. Toppmötet har ännu inte ägt rum. Det äger rum den 3–4 juni. Jag kan inte säga exakt vad som till slut kommer att bli resultatet, men det är fullt tydligt och klart att Sverige driver denna fråga.

Både EU och andra Östersjöstater bidrar till finansieringen av angelägna miljöprojekt i Östersjön. Det är också viktigt att Ryssland medverkar i detta. Det gör man i olika sammanhang. I CBSS och moderniseringsarbetet finns även sådana inslag. Jag kan inte gå in på dem i detalj, för jag kan dem inte, men jag ska gärna se till – och det talade vi om i går i utrikesutskottet också – att vi kan ge lite fakta om detta till dem som har frågat om detta.

Anf. 78 ULF HOLM (MP):

Kabinettssekreteraren verkar undvika att svara på frågan. Jag har förstått att Sverige driver frågan att EU ska ta upp frågan. Min fråga var: Kommer EU att göra det? Är det bara Sverige inom EU-kretsen som tycker att frågan ska lyftas upp på toppmötet? Eller är det så att EU faktiskt har den på dagordningen? Sedan kan jag förstå att Ryssland kanske inte vill prata om det och att det därför kanske inte kommer att bli en punkt på toppmötet. Frågan var: Kommer EU att se till att det finns på dagordningen? Eller är det bara Sverige som driver frågan inom EU?

Anf. 79 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Jag undvek inte att svara på frågan. Däremot kan jag konstatera att toppmötet äger rum först den 3–4 juni. Vi kommer att ha en förberedande diskussion i Bryssel på måndag. Sveriges linje är fullt klar. Björn Lyrvall påpekade här för mig att kommissionen också har lyft fram just den frågan i sina underlag. Hur det sedan blir får diskussionen på måndag, och senare toppmötet i Sankt Petersburg, utvisa. Vi har ett antal gånger varit med om att man kan ha förberett ett toppmöte, men sedan uppstår omständigheter. Vi vet inte hur orden till slut kommer att falla.

Anf. 80 ORDFÖRANDEN:

Jag sammanfattar att det finns stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna.

Förlåt, det finns en avvikande mening från Sverigedemokraterna som fokuserar på kravet att Ryssland ska betala för uppstädningen av sina egna miljöproblem i Östersjöområdet, om jag förstod det rätt.

Anf. 81 JOHNNY SKALIN (SD):

Det handlar snarare om att EU ska ställa krav på att Ryssland ska finansiera sina egna miljöåtaganden. Vi måste börja ställa krav på Ryssland också.

Anf. 82 ORDFÖRANDEN:

Johnny Skalin formulerade själv på ett tydligt sätt den avvikande meningen.

Men även med hänsyn taget till den finns det alltså stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna under punkten Ryssland.

Då går vi över till Ukraina.

Anf. 83 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Herr ordförande! Även det här är en diskussionspunkt som kommer att färgas av rättegångarna mot oppositionen som kastar en skugga över hela relationen mellan EU och Ukraina, det gäller naturligtvis i synnerhet frihetsberövandet av förra premiärministern Tymosjenko och aspekterna på hennes hälsotillstånd och behandlingen av henne i fängelset.

Sedan kommer också ministrarna att börja diskutera parlamentsvalet i oktober och närvaron av internationella observatörer. Ministrarna kommer med all säkerhet också att tala om den reformagenda som EU och Ukraina ursprungligen har enats om.

På bordet finns också diskussionspunkten som gäller hur vi går vidare med associeringsavtalet mellan EU och Ukraina. EU-sidan har klargjort att det ligger på is, även om texterna är färdigförhandlade och paraferade, så länge vi inte har klarhet i den inrikespolitiska utvecklingen och de här rättsprocesserna.

Martin Rahm påpekar också att det är en förberedande diskussion inför det samarbetsråd mellan EU och Ukraina som äger rum dagen därpå, den 15 maj. Catherine Ashton kommer att vilja stämma av med sina kolleger hur diskussionen med Ukraina kan komma att gestalta sig. Samtidigt finns det en angelägenhet på EU-sidan att hålla olika kanaler öppna med de olika makthavarna i Ukraina. Det pågår ju en diskussion internt i Ukraina, inte minst om förhållandet till EU. Det är angeläget att den dialogen kan fortsätta.

Anf. 84 TOMMY WAIDELICH (S):

Precis som kabinettssekreteraren säger är det en negativ utveckling, både vad avser demokrati och vad avser behandlingen av Tymosjenko. Det är bra att man har de här avtalen som morot. Vi tycker också att man borde lyfta upp frågan om att öka trycket ytterligare. Vi vet också att det förs en diskussion i andra medlemsstater. Förväntas det komma upp några sådana förslag i den här diskussionen eller är det något som kommer fram lite senare?

Anf. 85 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Det blir säkert så eftersom frustrationen stiger. Jag kan mycket väl tänka mig att diskussionerna kommer att röra vilka andra åtgärder och vilka andra verktyg som finns i verktygslådan. Jag skulle nog inte vilja karakterisera det här frysta avtalet som en morot, utan det lägger jag nog snarare i högen med käppar. Men det är en diskussionsfråga. Det kommer självfallet att bli en diskussion om vilka andra möjligheter vi har att utöva inflytande på den ukrainska utvecklingen.

Anf. 86 ORDFÖRANDEN:

Jag sammanfattar att det finns stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna under punkten Ukraina.

Punkt 9 om Iran är struken.

Då går vi över till övriga frågor. Finns det intresse av att säga någonting under den punkten?

Anf. 87 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Den enda övriga punkten vi känner till är att den österrikiska och den slovenska utrikesministern kommer att vilja berätta för sina kolleger om ett besök som de har gjort i Sarajevo den 3 maj. De kommer att dela med sig av de intryck som de har fått av det besöket.

Anf. 88 ULF HOLM (MP):

Jag har en fråga som gäller A-punktslistan. Punkt 27 där handlar om rymdpolitik. Jag trodde i och för sig att det låg på näringsutskottet, men det verkar ligga på Utrikesdepartementet. Man kan kanske tycka att rymdpolitik ligger utanför landets gränser. Längst ned där står det att Sverige stöder generell uppförandekoden och därmed även rådsbeslutet. Sverige har tidigare i processen pratat om vikten av att bereda bla, bla. Av grundläggande betydelse för Sverige är likaså att koden de facto bidrar till arbetet mot en militarisering av rymden och inte implicit eller explicit accepterar stridshandlingar i rymden.

Det lät jättebra. Det står däremot ingenting om huruvida Sverige har fått stöd för den åsikten. Det gäller generellt att det ofta står vad Sverige driver, men det intressanta är om Sverige fick igenom ståndpunkten eller inte.

Anf. 89 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Jag vill framföra kommentaren att i och med att det tas som en A-punkt finns det stöd i hela medlemsstatskretsen för den beslutstext som finns där. Sedan är det också ett svenskt medskick, en kommentar eller en syn med en förklaring till varför vi stöder den text som i samförstånd kommer att antas av alla 27 medlemsstaterna.

Anf. 90 ULF HOLM (MP):

Betyder det att det som står att Sverige har drivit också har kommit med nu? Det kan vara en sak om man har en grundläggande åsikt, men det betyder kanske inte alla gånger att den texten är med i slutsatsen. Men om jag förstår kabinettssekreteraren är det så i detta fall.

2011/12:34
11 maj

Anf. 91 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE (S):

Just det. I den text som Ulf Holm har står det att av grundläggande betydelse för Sverige är likaså att koden som vi nu tar beslut om de facto bidrar till arbetet mot en militarisering av rymden och inte implicit eller explicit accepterar stridshandlingar i rymden.

Det är det som är innebörden av koden, och det är därför vi stöder den.

Anf. 92 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för den informationen och det svaret. Tack för i dag, kabinettssekreterare Frank Belfrage med medarbetare!

Anf. 93 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar statsrådet Gunilla Carlsson med medarbetare välkomna hit. Vi har efter detta samråd också Eskil Erlandsson, och vi har avsatt tre-kvart för bistandsfrågorna om vi ska bli klara till lunch.

Anf. 94 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M):

Jag vet att ni ligger lite efter i dagordningen, så jag kör på här nu.

Anf. 95 ORDFÖRANDEN:

Absolut. Låt mig först strukturera körandet. Det finns några A-punkt-er ute. Är det någon som vill resa några frågor beträffande dem? Nej.

Då börjar vi med återrapport. Det är ganska länge sedan det mötet ägde rum – i november. Jag vet inte om det är out-dated. Ska vi öppna för frågor?

Anf. 96 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M):

Jag tycker att vi öppnar för frågor. Jag har inget att tillägga, för det har också varit en skriftlig återrapport.

Anf. 97 ORDFÖRANDEN:

Det finns en återrapport utskickad. Finns det några frågor eller syn-punkter på den? Så är inte fallet.

Vi går därför direkt på rådets dagordning, punkt 3, Agendan för för-ändring och budgetstöd.

Anf. 98 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M):

Ska vi ta dessa samtidigt? Det är ju två olika rådsslutsatser men en dagordningspunkt, och det kommer också att vara en dagordningspunkt på FAC som kommer rätt så sent på eftermiddagen på måndag.

Anf. 99 ORDFÖRANDEN:

Jag föreslår att vi tar det i ett sammanhang.

Anf. 100 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M):

Då börjar jag med att klargöra lite för nämnden hur vi har valt att den här gången arbeta med utskottet, för det har sin betydelse.

EU har genomgått en översyn, skulle jag vilja säga, kring just sin ut-vecklingspolitik. Det kallas också Agenda for Change, och det är nu färdigt för att anta rådsslutsatser, men processen har varit minst lika intensiv och viktig.

Vi har därför i ett tidigt skede under resans gång haft ett antal över-läggningar i utrikesutskottet, och jag tycker att det känns som om vi har hunnit hantera och diskutera en del frågeställningar där vi naturligtvis

befäster att det här handlar om fattigdomsminskning som det övergripande målet för EU:s utvecklingspolitik och att vi har fått rådsslutsatser där vår bedömning är att skrivningarna i hög grad ligger i linje med svenska prioriteringar.

Det som också hände i takt med att vi jobbade tillsammans med utrikesutskottet var att vi i mars hade ett möte där vi uppfattade att utskottet saknade att samstämmighetspolitiken, som ju är fördragsbunden, inte upprepades i EU:s huvuddokument Agenda for Change. Då valde vi faktiskt att begära ytterligare förhandlingar i rådsarbetsgruppen, och det som redan uppfattades vara nästan klart gick vi tillbaka till efter överläggningar.

Det visade sig då att detta agerande initialt väckte en del frågetecken – varför gjorde vi på detta viset? Det blev rätt så tuffa förhandlingar som slutade väl, eftersom vi fick gehör för att hänvisa till just de fördragsbundna samstämmighetsåtagandena, PCD. Det är ju med samstämmighetspolitiken och allting annat som vi kan få riktiga utvecklingseffekter i länderna i stället för att bara hantera utvecklingspolitiken ensidigt som en biståndsfråga, och därför var det väldigt nyttigt att få den skjutsen från utskottet att göra detta. Därför tycker jag också att vi till nämnden nu kan presentera bättre rådsslutsatser än vad som annars hade varit fallet. Det tyckte jag var väldigt bra.

Dessutom har vi haft diskussioner i utskottet, men naturligtvis också nu kommit fram i bra rådsslutsatser, kring vikten av vilka samarbetsländer EU ska ha. Där har vi tryckt på för att det ska vara fokus på de fattigaste länderna, bland annat Afrika söder om Sahara, konfliktländer och Europas grannskapsländer och att vi i medelinkomstländer vill ha partnerskap med lägre andel gåvoelement och då börjar tänka bortom biståndet även i EU:s biståndspolitik.

Vi kommer naturligtvis nu att ha Agenda for Change-dokumentet som utgångspunkt för det fortsatta arbetet med EEAS och kommissionen, för det handlar också om hur det här kommer att implementeras sedan. Jag är dock väldigt nöjd med de rådsslutsatser som nu föreligger på den uppdaterade utvecklingspolitiken, för de ger en politisk uppbackning till kommissionens arbete som jag bedömer värdefull och också värdefull i den svenska processen.

Sedan, herr ordförande, har vi också att hantera rådsslutsatser om det framtida budgetstödet som är ett verktyg inom biståndet. Det handlar lite mer om *hur* man använder olika verktyg som är vedertagna, effektiva och önskvärda i utvecklingsländerna. Där är vi bundna bland annat till Parisöverenskommelser. Här har vi fått ett tydliggörande som jag tycker underlättar för hur EU jobbar med sitt budgetstöd. Det återspeglar också det svenska tänkandet och den debatt som vi har haft här.

Även här löste vi i utskottet ut en del frågor kring att kunna ha en differentiering eller ingradering i just sektorbudgetstödet där det kanske är något lättare att få jobba med vissa sektorer i vissa utvecklingsländer, med mer av budgetstödsmodellen, än att direkt gå in och stödja ett helt lands budget. Det var också efter bra överläggningar i utrikesutskottet under resans gång.

Från regeringens sida, och, antar jag, kanske från nämnden också, välkomnar vi de rådsslutsatser som nu finns, med tydliga krav på samarbetslandets respekt för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstats-

principer och att vi också har ett ökat fokus på medvetenhet om korrupsionsrisker och fokus på korrupsionsbekämpning och budgettransparens när EU gör sina bedömningar för att gå in med eller fortsätta med budgetstöd.

Vi har också fått konkreta åtaganden till samordning inom EU av bedömningar och hanteringar av budgetstöd, eftersom det är olika medlemsstater som har olika typer av mognad men även volymer för att jobba med dessa frågor. Vi tror att den här samordnade ansatsen till budgetstöd nu är central i den fortsatta användningen men också för trovärdigheten för EU som global biståndsaktör att göra lite mer gemensamma bedömningar för den här formen.

Jag tror inte att jag ska säga så mycket mer, utan jag tycker att det är bättre att vi öppnar för de frågor nämnden möjligtvis har och efter den behandling som också har varit lite mer omfattande än brukligt just i utrikesutskottet i de två rådsslutsatser som nu föreligger.

Anf. 101 JACOB JOHNSON (V):

Som statsrådet sade har de behandlats i utrikesutskottet vid ett flertal tillfällen. Vänsterpartiet har där tidigare anmält avvikande mening som jag därför återigen ställer mig bakom. Vi menade i den gällande avvikande meningen att skrivningarna om samstämmighet var ytterst bristfälliga, och det är möjligt att de är lite mindre bristfälliga i dag. Det kan jag faktiskt inte riktigt uttala mig om, men graden av bristfällighet är antagligen lite mindre, och det är ju positivt.

Men i övrigt har vi i vår reservation i utrikesutskottet lyft upp ett antal frågor om till exempel avräkningar, kapitalflykt och bundet bistånd. Jag återupprepar dem inte, eftersom de finns skriftligt i utrikesutskottets avvikande mening.

Anf. 102 ORDFÖRANDEN:

Är det den avvikande meningen från den 27 mars som Jacob Johnson syftar på?

Anf. 103 JACOB JOHNSON (V):

Det gäller endast Agenda för förändring från den 27 mars, inte budgetstödet.

Anf. 104 JOHNNY SKALIN (SD):

Vi följer också upp våra avvikande meningar i utrikesutskottet från den 28 februari och den 27 mars.

Anf. 105 ULF HOLM (MP):

Jag kan inte hitta att vi har fått det här dokumentet som ministern pratar om. Det finns en hemligstämplad sammanfattning som man egentligen inte får prata så mycket om, och om jag förstod den rätt har den inte varit i utrikesutskottet. Det är det tidigare arbetet som har varit i utrikesutskottet i februari och mars, men det arbete som har skett efter det har inte varit i utrikesutskottet, om jag förstod tågordningen rätt.

Jag har lite svårt att veta om den avvikande mening Miljöpartiet tidigare har haft i utrikesutskottet gällande kommissionens ambitioner om

långtgående harmonisering av EU-biståndet, prioriterat jämställdhetsarbete, kampen om kapitalflykt etcetera egentligen längre är gällande. Jag anmäler den för säkerhets skull, men det är väldigt svårt att kontrollera eftersom vi inte har underlaget i nämnden i dag.

Anf. 106 ORDFÖRANDEN:

Ska jag be kanslichefen säga hur det ligger till med underlagen?

Anf. 107 Kanslichef MARGARETA HJORTH:

Vi har inte fått slutsatserna, vad vi kan se.

Anf. 112 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M):

Enligt mina informationer är det en besluts- och diskussionspunkt, så som jag drog det innan. Jag hade absolut utgått ifrån att nämnden hade fått rådsslutsatserna så som de ligger nu för att just kunna ha ett samråd kring att vi ska kunna gå vidare och gå till beslut. Jag beklagar alltså detta och förstår inte varför det har skett.

Jag förstår då Ulf Holm, för det är svårt om man inte kan se i pappren att det faktiskt har blivit vissa positionsförändringar sedan vi har haft det uppe här. Det har varit ett pågående arbete under en lång tid i EU och olika rådsarbetsgrupper, plus att vi har varit i utskottet två gånger och diskuterat detta. Jag vet att det var en del frågor från bland annat Vänsterpartiet och Miljöpartiet kring vikten av samstämmighetspolitik.

Sedan vill man när vi nu öppnar upp och diskuterar hela Agenda for Change passa på att ta in en massa andra frågor också, som handlar om samstämmighetspolitiken som sådan. Här tycker jag att nämnden behöver ha viss respekt för att vi inte kan ta upp fiskerifrågorna, kapitalflyktsfrågorna och handelsfrågorna. Det är bistånds- och utvecklingsinstrument som nu hanteras i Agenda for Change.

Vi har medgivit att såväl Sverige som EU behöver bli duktigare på att döma av dilemman kring ett antal frågor som har rests både i nämnden tidigare och även i utskottet om hur EU:s politik kring just kapitalflykt ser ut. Det var därför jag tyckte att det var viktigt att återupprätta en hänvisning till det fördragsbundna, att man behöver jobba också med samstämmighetspolitiken när vi sedan går in och diskuterar biståndstekniska dokument, vilket Agenda for Change ändå måste uppfattas vara.

Därför kan vi inte tillgodose de reservationer som måhända har viss bäring men inte kan hanteras här. Det är min uppfattning, och det är därför jag var glad att återkomma, eftersom det fanns frågetecken om att vi ändå hänvisar till den fördragsbundna skyldigheten men inte kan upprepa allt sådant. Då får vi nämligen inte heller skarpa diskussioner kring just instrumenten, och det fanns det ändå en majoritet för när vi hade överläggningar kring dessa frågor i nämnden. Jag tyckte också att det var bra att vi har hunnit hantera detta.

Jag är dock otroligt förvånad att det inte finns dokument till nämnden. Det gör att man inte kan hantera det. Ibland är det så att det inte är riktigt färdigförhandlat – så brukar det ju vara – men det ska ändå finnas förslag till rådsslutsatser, som jag har bedömt har tillgodosett principerna kring samstämmighetsfrågorna och också öppnar upp för att man med trovärdighet som tjänstemän i EU hela tiden när man jobbar med biståndet kan hänvisa också till andra utvecklingsområden som är viktiga.

Anf. 113 ORDFÖRANDEN:

Det är klart att det inte är riktigt bra, men å andra sidan är det så att detta uppenbarligen har processats åtskilliga gånger i utrikesutskottet. Riksdagen har inte blivit förd bakom ljuset eller något sådant. Vi får helt enkelt hantera det på det sättet att vi öppnar upp för frågor om sakinnehållet, så ska jag nog klara dokumenthanteringen i min sammanfattning sedan.

Anf. 114 TOMMY WAIDELICH (S):

Det är mer för ordningens skull: Vi hade haft en avvikande mening tidigare, men våra synpunkter har tillgodosetts senare i EU-sammanhanget. Jag ville bara få det noterat. Vi är nöjda.

Anf. 115 ULF HOLM (MP):

Jag har bara en fråga om det finns ett färdigt förslag nu och om ministern förväntar sig någon utomstående fråga av större vikt som kan komma direkt på mötet. Är det något land som har flaggat för någon större ändring vi bör vara medvetna om kanske man kan nämna det.

Anf. 116 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M):

Jag får återigen beklaga om det har funnits dokument som är färdiga och inte har kommit till nämnden. Vi får reda ut detta. Jag tackar för förtroendet från ordföranden och presidiet. Jag tackar också för samarbetet med utskottet.

En del frågetecken som fanns har vi också i EU-hanteringen försökt att rätta till. Detta är en modell jag uppskattar. Det gällde även frågan om bland annat sektorbudgetstöd och generellt budgetstöd, där vi har kunnat undvika en del frågetecken.

Jag hoppas också att vi är överens om att vi här inte hanterar några hemliga dokument, vad jag vet. Jag ville bara säga det. Jag har rådsslutsatser jag gärna delar med mig av, och finns det frågetecken kring några hemliga dokument som också uppfattas vara hemliga vill jag veta vad det är för något så att vi kan undanröja eventuella missförstånd.

Anf. 117 ULF HOLM (MP):

Jag vet inte om någon försöker dölja något, jag kan bara konstatera att det dokument vi har fått till EU-nämnden, sammanfattning av utkast till rådsslutsatser när det gäller biståndsministrarnas möte om Agenda for Change, är hemligstämplat. Det är hemligstämplat den 9 maj. Om någon försöker dölja något vet inte jag.

Anf. 118 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M):

Jag tror att detta är en standardprocedur eftersom det är pågående mellanstatliga förhandlingar. Jag kan inte tolka det annorlunda. Det är inga hemliga saker för nämnden. Om de dokument som är översända till nämnden är försedda med en hemligstämpel är de ju inte hemliga för nämnden, men de är hemliga för yttervärlden därför att det pågår förhandlingar. Oss emellan – mellan regering och riksdag – finns det alltså inga hemligheter i den här frågan.

Anf. 119 ORDFÖRANDEN:

Det är en mångårig konfliktpunkt, det här med sekretessfrågorna. Jag tycker inte att vi ska gå in på dem, för då kommer vi inte vidare.

Finns det fler frågor eller synpunkter? Om inte sammanfattar jag som så att detta är både en besluts- och en diskussionspunkt. Det finns några avvikande meningar. Det är en upprepning från Vänsterpartiets sida av en avvikande mening i utrikesutskottet den 27 mars, men här är det bara Agenda för förändring som inkluderas. Beträffande Sverigedemokraterna finns det en upprepning av en avvikande mening från utrikesutskottet den 28 februari och den 27 mars. För säkerhets skull anmälde Ulf Holm en upprepning av Miljöpartiets avvikande mening från den 28 februari.

Är alla de som vill anmäla avvikande meningar nöjda med den sammanfattningen? Det verkar så. I övrigt finns det stöd från övriga partier för regeringens position och upplägg inför de fortsatta förhandlingarna. Det gäller punkt 3, Agendan för förändring och budgetstöd.

Vi går till punkt 4 om ODA-nivåer. Det är en beslutspunkt.

Anf. 120 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M):

Herr ordförande! Bakgrunden här är att Sverige länge har drivit på som en av de större och mer trovärdiga, långsiktiga givarna i EU med en uthållig volym. Det är inte bara tack vare våra ambitioner utan också för att vi sköter de svenska statsfinanserna. Vi har också sagt att när man har överenskommelser som den som fattades i Monterrey ska de hedras.

Tillsammans med några likasinnade länder och med ökat understöd från bland annat Storbritannien har vi nu fått upp den här frågan till och med på stats- och regeringschefernas bord. Det är nytt; jag tror att det är andra gången den här frågan i alla fall bekantgörs för stats- och regeringscheferna. Den är också principiellt viktig.

Det är därför jag tror att de här förhandlingarna har varit bland de värsta våra tjänstemän någonsin har upplevt i biståndssammanhang. Det visar att frågan biter, eller hur? Men det visar också lite grann läget i Europa kring ökad skuldsättning, minskade skatteintäkter och mer ansträngda statsbudgetar, och det blir de fattiga som får betala – ibland inhemskt, när man slarvar med ekonomin, men också omvärlden.

Vi har därför haft tuffa förhandlingar. Jag vill understryka detta för nämnden. Vi har hållit fast vid att vi ska göra som vi har bestämt, det vill säga att det ska upp till stats- och regeringscheferna och att det måste vara begripliga rådsslutsatser som berättar om hur verkligheten faktiskt är. Verkligheten kortfattat är att EU inte kommer att uppnå de uppställda mål som jag tycker att vi har förbundit oss till men som vi även som enskilda medlemsstater och EU gemensamt har att sträva efter.

Jag säger det som bakgrund för att man ska förstå att detta spelar roll men även att vi nu har lyckats få de här frågorna att bli mer gemensamt hanterade. Det har också varit ett önskemål sedan en lång tid. Det räcker nämligen inte att Sverige gör gott ifrån sig. Jag tycker att vi nu kan återkoppla till nämnden och säga att det nu är etablerat, men det är tufft.

Vi tycker att vi ska välkomna och ta dessa rådsslutsatser så som de är framförhandlade. De handlar väldigt mycket om att rådet uttrycker oro över missade ODA-delmål. Det är så mycket vi kan utvärdera nu, eller hur? Millenniemålen ska vara färdiga 2015, men det finns en vägkarta fram till dess. Vi kan i dag konstatera att delmålen missas; det bekräftas i

rådsslutsatserna. Det understryker också vikten av att medlemsstaterna uppfyller sina egna nationella åtaganden och bidrar till en bättre fördelning inom EU. Vi ligger över nivån, så totalt sett hjälper vi EU att inte komma fullt så illa ut som det annars skulle ha gjort.

Regeringen har försvarat tydliga skrivningar som bekräftar de mål EU redan har satt upp samt vikten av att medlemsstater lever upp till detta. Regeringen anser dock att rådsslutsatserna som antas är i det svagaste laget och hade önskat att en politisk vilja att nå målen 2015 hade uttryckts tydligare. Här tror jag dock också att det handlar om att medlemsstater inte vill lova något de kanske inte ens har för avsikt att fullfölja eller inte kan fullfölja.

Regeringen välkomnar att EU fortfarande är den största biståndsgivaren globalt sett och att vissa medlemsstater har ökat sina ODA-nivåer även under lågkonjunktur och ansträngda inrikespolitiska klimat. Däremot är det problematiskt, som jag antydde, att EU har missat interimsmålet för 2010 och att ODA kollektivt har minskat från 0,44 procent till 0,42 procent av bni, samt att prognosen pekar på risken att inte nå målet 2015.

Sverige kan inte acceptera att EU frångår gjorda åtaganden, och det återstår tre år till 2015. Det skulle enligt min och regeringens mening skada EU:s trovärdighet och sannolikt även övriga staters biståndsvilja om EU redan nu formellt frångår sina åtaganden. Sverige är ett av de länder som har ökat sitt bistånd sedan 2002, och vi överstiger som sagt med god marginal de 0,7 procenten av bni.

Vi har aktivt arbetat med detta, och från början var det rådsslutsatser av mycket god kvalitet. De kan uppfattas vara något urvattnade, men vi har aktivt arbetat och motverkat försvagningar av texten. Vi rekommenderar stöd från nämnden för att få igenom de här rådsslutsatserna, för min politiska bedömning är att alternativet är att det inte blir några rådsslutsatser alls.

Anf. 121 JACOB JOHNSON (V):

Det är bra och viktigt att Sverige driver på för att öka biståndet och att EU lever upp till högre krav, men det handlar också om innehållet i biståndet och avräkningar som många länder gör – även Sverige. Man räknar av andra kostnader på biståndsbudgeten. Jag undrar hur statsrådet ser på den frågan och hur det tas upp i det här sammanhanget?

Anf. 122 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M):

Detta är en pågående diskussion, hur EU redovisar och rapporterar. Jag tycker att vi under senare tid tack vare en transparensagenda både i EU, där vi har lyckats rätt så bra, och i Sverige har kunnat vara tydliga på att berätta hur biståndet används och vad det används till.

EU, liksom Sverige, är bundet av de riktlinjer som finns hos OECD. Vi driver väldigt hårt att både det svenska biståndet och EU:s bistånd ska följa OECD:s regler, och där kan man inom ramen för detta göra vissa avräkningar. Jag vill också minnas att bland annat Concord, en väldigt trovärdig biståndsorganisation, är med och granskar och diskuterar just detta. Man kan alltså ha synpunkter på det, men jag ser ingen anledning att rekommendera EU att frånga internationella regelverk som redan finns uppställda. I så fall får man i stället ändra på regelverken.

Anf. 123 ORDFÖRANDEN:

Jag sammanfattar som att det finns stöd för regeringens position under punkt 4.

Vi kommer till punkt 5 om Burma.

Anf. 124 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M):

Herr ordförande! Förlåt att jag refererar till utrikesutskottet, men jag vet att där har varit en omfattande diskussion om Burma utifrån en mer samlad bedömning.

För oss biståndsministrar är detta en diskussionspunkt på vårt råd eftersom rådsslutsatser redan tidigare har antagits av utrikesministrarna i samband med att de tittade på det sanktionspaket, restriktiva åtgärder, som har varit föremål för tidigare EU-bedömning. Men utrikesministrarna hade då det goda omdömet att be biståndsministrarna att diskutera biståndet till Burma.

Det här är ett beslut som har sin grund i att vi i de rådsslutsatserna beslutade om en suspendering av restriktionerna för biståndet. Även här tror jag att vi har haft ett gott samarbete i det politiska landskapet i Sverige om att inte bara vara överlyckliga över ett antal parlamentsplatser, en frigiven och mycket stark ledargestalt som äntligen får vara med och utöva ett politiskt värv, frisläppandet av ett antal politiska fångar och en öppningstendens, som jag har själv sett med egna ögon, som måste välkomnas. Men en del av dessa saker kan rullas tillbaka.

Det var därför som Sverige rätt aktivt, som kanske allra bästa vänner till en förändring i demokratisk riktning i Burma, inte föreslog att vi helt plötsligt skulle öppna allt. Vi förespråkade då en suspendering av tidigare restriktiva åtgärder. Det innebär nu att biståndsinstrumenten successivt inom ramen för suspenderingen kommer att öppnas. Många medlemsstater, inklusive Sverige, bilateralt, kommer att överväga möjligheter att hitta bra och trovärdiga kanaler för att understödja en positiv utveckling i Burma och notera de framsteg som har gjorts. Det innebär att vi härmed kommer att diskutera på vilket sätt EU kan använda de upphävida, suspenderade, restriktionerna för bistånd till Burma på ett klokt sätt.

Hur använder EU biståndet på ett klokt sätt? Det handlar mycket om en samordnad aktion för att det ska få bästa möjliga effekt. Hur ska EU uppnå bättre samordning och säkerställa att konsultationer förs på ett bra sätt med den politiska oppositionen, med representanter för de olika etniska grupperna i landet och andra delar av civilsamhället? Det är vad vi kommer att diskutera.

Sveriges avsikt är att vi på mötet ska enas om en framtida aktiv samordningsprocess präglad av de breda konsultationerna, att vi förmår gemensamt bedöma läget och ha en viss försiktighetsprincip men verkligen bejaka alla de goda krafter som nu verkar i Burma.

Anf. 125 JOHNNY SKALIN (SD):

Herr ordförande! Sverigedemokraterna har tidigare uttryckt att man inte bör vara för naiv med inställningen att suspendera sanktionerna till Burma. En del av sanktionerna innebar restriktioner i biståndet. I linje med vårt tidigare ställningstagande anser vi även här att regeringen och EU inte skyndsamt ska öka biståndet till Burma innan vi ser hur utveckl-

ingen ter sig vad gäller respekt för mänskliga rättigheter, skydd för minoriteter och även vad gäller kapaciteten att hantera ökade bistandsflöden.

Man bör också fråga sig vart EU bäst kanaliserar sina pengar. Även om ca 700 givarländer, till exempel Storbritannien, Australien och USA, har medgett att de kommer att kraftigt öka biståndet, bör vi ifrågasätta om det är bäst för landet att för vår del utöka vår biståndsdelen.

Med den utgångspunkten anmäler jag en avvikande mening gentemot regeringen, om regeringen har en annan uppfattning.

Anf. 126 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M):

Herr ordförande! Jag tackar för kommentaren!

Det här är en diskussionspunkt. Besluten är redan fattade. Det är viktigt att vi gemensamt analyserar läget. Frågorna kommer att återkomma. Det är fråga om en suspendering på ett år – om jag kommer ihåg rätt – och den kommer att automatiskt prövas igen. Vi får anledning att återkomma inför kommande samråd.

Herr ordförande! >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< Vi är inte på något sätt vare sig okunniga eller naiva vad gäller en av världens äldsta långvariga väpnade konflikter grundade på etniska motsättningar, på en historik som gör att jag har uppfattningen att det är precis så som det beskrivs. Många länder öppnar nu sitt bistånd. Trots att EU har haft sitt fruset har inte Kina varit överksam i landet. Det är därför EU med sin förmåga att ha fattiga människors perspektiv och se till helheten kan få sitt bistånd att spela en roll när en del andra aktivt öppnar för många breda relationer. Vi tror att det är rätt tillfälle att våga vara med – om jag får använda det uttrycket.

Detta känsliga instrument måste hanteras på ett sådant sätt att biståndet inte går på villovägar, vilket är en stor risk i den konfliktsituation som råder med en nominellt civil regering. Det är ett fåtal platser i parlamentet som det vi kallar oppositionen har fått besätta. Det här är på ingalunda sätt färdigt. Men att inte vara med och engagera sig är för EU ett sätt att undvika att ta ansvar.

Det finns en stor medvetenhet om att vi måste hantera biståndet på ett bra sätt. Det är därför som EU-samordningen ger oss från Sverige en möjlighet att syna korten och samverka med andra medlemsstater inom EU. EU-kommissionen i sin iver och glädje över att det nu börjar hända saker i Burma får inte rusa framåt för fort.

Jag säger detta eftersom vi själva har lagt ned mycket tid på att titta på instrumenten och fått möjlighet att på plats besöka både Rangoon och Naypyidaw och för första gången någonsin inne i landet få träffa den demokratiska oppositionen och få se – kära vänner – de *enorma* behoven som finns i det fantastiska landet, inte minst på hälsoområdet och inte minst vad gäller unga människor som behöver få känna en ökad förhoppning om varaktig frihet och förändring. Det kommer att ta minst en generation.

Vi får all anledning att återkomma i olika forum om utvecklingen i Burma. Det här är vad jag kommer att framföra i de samtal vi kommer att ha på ett rätt kort FAC och där många frågor ska upp på dagordningen sent på eftermiddagen på måndag.

2011/12:34

11 maj

Anf. 127 ORDFÖRANDEN:

Det finns stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna om Burma. Det finns också en avvikande mening från Sverige-demokraterna, som vill bibehålla sanktionerna på Burma och inte vill att biståndet ökas till Burma – om jag uppfattade det korrekt. Ja, Johnny Skalin nickar instämmande. Därmed har vi stöd för regeringen under punkt 5.

Punkt 6, Rio + 20. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 128 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M):

Vi har från bland annat svensk sida och från det danska ordförandeskapets sida bett om att det ska ges någon form av möjlighet att från – det låter förmätet – ett socialt utvecklingsperspektiv få diskutera hur EU jobbar i upptakten inför Rioförhandlingarna. Jag vill påminna om att den EU-samordning som sker har gjorts i miljørådet, som har gjort ett gediget och bra arbete. Nämnden har också varit med.

Det finns nu en risk att det sätt som EU har hanterat en del situationer i FN-förhandlingarna har varit övertungt i tydlighet för miljö- och klimatutmaningen och missat den sociala dimensionen.

Min uppfattning är att fattigdomsbekämpning och förändrat och förbättrat naturresurshållande inte kommer att ske om frågorna hanteras separat. De måste ses som sammanlänkande. Vi måste få bättre ekonomiska styrmedel för att ro hem ekvationen.

Här har det varit en risk att EU inte fullt ut har tagit det ansvaret. Nu pågår förhandlingarna, en extra förhandlingsrunda, i New York igen. De synpunkter som bland annat Sverige har haft på hur EU-kommissionen har hanterat frågorna har lösts ut. Vi försöker från regeringens sida att aktivt handla. Vi börjar se resultatet av förhandlingarna. Det finns sex ledamöter från riksdagen som ingår i delegationen. Det är dem vi kommer att ha mer skarpt samråd med. Jag vill även för nämnden berätta att på den diskussionspunkten kommer vi att framföra den uppfattningen. Det är viktigt att EU inte tappar förtroendet som finns i många utvecklingsländer, som inte bara vill diskutera grön ekonomi utan också vill veta vad den gröna ekonomin innebär för möjligheter för människor att ta sig ur fattigdom. Hur ska vi ta hänsyn till att en miljard människor lägger sig hungriga och inte är delaktiga i globaliseringen? Vad har världen för ansvar för detta? Vad händer med uppfyllandet av millenniemålen? Det är ett delat ansvar.

Jag hoppas att vi kan påminna oss om detta när varje land förbereder sig inför Rio. EU-kommissionen kommer att ha en roll i att ha ett samlat synsätt på hur man driver förhandlingarna i New York.

Anf. 129 ULF HOLM (MP):

Tack för föredragningen, även om jag inte vet vad slutsatsen blev av biståndsministerns inlägg. Ska jag tolka det som att biståndsministern tycker att vi ska dra ned på miljöambitionerna? Är den deklaration som EU har ingått i Rio + 20 för långtgående? Jag förstod inte riktigt inlägget, måste jag erkänna.

Jag vill upprepa den avvikande mening som vi har haft om att ambitionen tvärtom är för svag. Det behöver göras mer på miljöområdet för att klara sociala hänsyn, globaliseringen och fattigdomsbekämpningen.

Anf. 130 PYRY NIEMI (S):

Ordförande! Tack statsrådet! Jag blev också lite kluven till statsrådets resonemang. Är det så att vi ska dra ned på miljöambitionerna, precis som Ulf Holm frågade? Det framkom på det sättet. Jag skulle önska ett förtydligande. Det är viktigt att de två punkterna, precis som statsrådet nämner, ska gå hand i hand. Det låter lite grann som att det skulle vara på bekostnad av klimat- och miljöåtgärkningarna. Jag hoppas verkligen inte att det är det som är regeringens ambition.

Jag vill hänvisa till den avvikande mening som vi har lagt fram tidigare.

Anf. 131 JACOB JOHNSON (V):

Det här är kanske en diskussionspunkt, och det ska inte fattas beslut. Men vi har också en gemensam avvikande mening sedan tidigare tillsammans med Miljöpartiet och Socialdemokraterna. Vi kvarstår vid den. Vi hoppas att den kan beaktas i det fortsatta arbetet. Om detta formellt ska anmälas här överlåter jag till ordföranden.

Anf. 132 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M):

Herr ordförande! Ursäkta att jag använder nämnden för sådant som kanske inte ska tas upp här, men jag tycker att det finns en anledning. Eftersom jag har den rollen i regeringen att också ta med fattiga människors perspektiv och är förhandlingsordförande för Rio + 20, vill jag berätta hur jag ser med oro på hur förhandlingarna förs. Vi riskerar att inte få med oss utvecklingsländerna.

Jag har absolut ingen vilja att vattna ur eller minska ambitionerna på miljöområdet. Det är avgörande. Klimatförändringarna drabbar framför allt de allra fattigaste människorna värst.

Om EU inte förstår att vi måste tala mer om ungas villkor, tala mer om jämställdhet mellan män och kvinnor, om vi inte förstår att människor som inte kan vara med och fatta demokratiska beslut inte har förmåga att själva ta sig ur både fattigdom och hantera naturresurser på ett mer ansvarsfullt sätt, riskerar vi att inte få några framgångar alls i Rio utan att det slutar i ett praktgräl mellan den så kallat utvecklade världen och den så kallade utvecklingsvärlden.

Jag vill inte att det ska bli så. Det är hög tid att vi inser att fattigdomsbekämpning måste gå hand i hand med ökade klimat- och miljöambitioner. Om vi alltför hårt använder miljö- och klimatagendan kommer det att uppfattas som hinder för tillväxt och utveckling i många fattiga länder. Det kommer att uppfattas som ett direkt hot mot människor som vill ta sig in i globaliseringen, som vill vara delaktiga, som vill hävda sina rättigheter. De vill hävda rätten till vatten.

Rätten till vatten kan ses som en både social fråga och miljöfråga. Jag vill ange för nämnden att jag är besviken – ursäkta uttrycket – på hur EU-kommissionen, som har att hantera dessa frågor, inte har lyckats åskådliggöra detta i New York. Jag är också bekymrad över att när vi pratar om millenniemålen, som ännu inte är uppfyllda eller slutförda, är man inom EU fullt upptagen med att jobba med hållbarhetsmål, som man

översätter uteslutande till miljö hållbarhetsmål. Det måste också vara ekonomiska hållbarhetsmål. Fattigdomen ökar när ekonomier missköts, och det är de fattiga som tar stöten. När sociala faktorer och människors handlingskraft inte tas till vara kan vi inte heller lösa miljöproblemen.

I allt arbete kring hållbarhetsmålen har EU nu valt att bara presentera hållbarhetsmål kring just miljö och klimat.

Jag vill bara säga till er som har avvikande mening: Jag förstår det. Men ni måste också förstå att jag har ett ansvar kring millenniemålen, som har varit väldigt bra för att sätta ljuset på att fattigdomen kanske är världens värsta förorening just nu. Millenniemålen får inte lämnas ogjorda, får inte överges och får inte heller översättas till att vi nu bara ska ta ansvar för klimat och miljö.

Det är det Rio lite grann handlar om. Jag är rädd för att EU nu försöker ta revansch, eller hämnd – nej förlåt, inte hämnd! Man vill ta igen vad man förlorade i Köpenhamn. Men det här är inte en miljökonferens. Det här är en konferens som handlar om hållbar utveckling. Och vi har för dålig social utveckling i världen i dag. Vi har alltför stora fattigdomsfällor och -fickor.

Det är det som jag kommer att hävda i nämnden, i utskottet och i Rio. Jag är glad att jag fick möjlighet att tydliggöra detta. Snälla, snälla! Tolka det inte som en försvagning av miljö- och klimatfrågan, utan se till att vi tillsammans jobbar fram hur vi jobbar med fattigdomsbekämpningen i världen och möjligheter att komma till rätta med de grava orättvisor som faktiskt finns och som vi har att ta ett ansvar för. Vi har en chans nu i Rio, och jag hoppas att vi tillsammans med den delegation som har blivit utsedd kan ha ett bra samarbete även med civilsamhälle, näringsliv och många andra aktörer som vill att vi använder Rio på ett klokt sätt.

Anf. 133 ORDFÖRANDEN:

Jag tycker att det var ett utmärkt svar. Man kan inte utgå ifrån att miljö- och jordbruksutskottet har fattigdomsbekämpning som en viktig punkt på sin dagordning, så jag tycker nog nästan att det är lite läge för oppositionen att förklara hur ni ställer er till biståndsministerns plädering för att även andra aspekter kan bli aktuella.

Anf. 134 PYRY NIEMI (S):

Herr ordförande! Först och främst är det ingen kammardebatt vi ägnar oss åt här. Jag vill verkligen påtala det. Jag kan gärna ta den debatten med ordföranden i plenisalen vid annat tillfälle.

Jag uppskattar statsrådets engagemang i frågan – det är positivt. Det är bra att Gunilla Carlsson har ett väldigt bra anslag. Men vi är också medlemmar i EU. Jag ska inte raljera, men det låter lite grann som att biståndsministern nu jobbar emot kommissionen på något vis. Det är kanske inte riktigt det bästa sättet att hantera den här typen av frågeställningar. Jag fick den uppfattningen – det är möjligt att jag misstolkade det.

Det är klart att vi ska jobba tillsammans. Fattigdomsbekämpning och klimatambitioner går självklart hand i hand, men det ena utesluter inte det andra. Det gäller att man driver på parallellt och försöker sluta dem tillsammans också. Det får inte betyda att Rio + 20 bara kommer att handla om fattigdomsbekämpning, om vi vänder på frågan i stället, utan

det måste i så fall vara väldigt tydligt att regeringens ståndpunkt är både och, inte bara en sak.

Jag fick uppfattningen i statsrådets mycket engagerade svar att det är väldigt viktigt att driva på kring fattigdomsbekämpningen och lägga klimatambitionerna lite grann åt sidan. Jag tycker att det skulle vara väldigt olyckligt i sammanhanget. Det viktiga är verkligen att betona både och.

Anf. 135 ULF HOLM (MP):

Jag kan dela ordförandens åsikt att det här kräver en bredare diskussion. Jag vet dock inte om det är i detta sammanhang det ska ske och med rätt komponenter.

Jag fick bara känslan att biståndsministern pratade om att man sätter grupper mot varandra. Framför allt blir det bekräftat när biståndsministern själv försägar sig och säger att det är hämnd. Det avslöjar ganska mycket.

Jag delar inte uppfattningen att utvecklingsländerna är emot starka miljöregler. Det de har något emot är att framför allt EU men även andra industriländer tycker att de fattiga länderna ska betala. Det är där grundproblematiken är. Jag har aldrig uppfattat att till exempel Indien, Maldiverna eller andra länder är emot starkare miljölagstiftning som får ned utsläppen. Frågan är vem som kan vara med och betala. De anser att de inte har de ekonomiska resurserna, och då får kanske andra länder ställa upp och betala. Det är där problematiken är.

Att sätta de två grejerna emot varandra tycker jag är helt felaktigt. Framför allt tycker jag att det är felaktigt att Sverige ska inta den positionen. Det visar också att det finns en enorm splittring i regeringen i den här frågan, eftersom det inte är det som framkommer när Lena Ek från Centern som miljöminister föredrar frågan i EU-nämnden. Det kanske berättar mer om läget i regeringen än om hur vi ska förhandla inför Rio + 20. Men det skulle vara en stor och viktig debatt i kammaren – det kan jag hålla med om.

Anf. 136 CARINA OHLSSON (S):

Herr ordförande! Det var lite med tanke på det ordföranden sade om var diskussionen ska ligga. Jag har haft flera diskussioner med statsministern om hållbar utveckling. Det fanns det hemliga rådet som inte fick lämna några synpunkter. Jag vet inte om det finns kvar, men de har inte fått lämna några rapporter. Vi har från oppositionen haft svårt att få reda på vad man från regeringens sida sysslar med när det handlar om hållbar utveckling.

I fråga om hållbar utveckling är det oerhört viktigt att man har med alla aspekterna. På sista tiden har vi ju sett att den ekonomiska tyngdpunkten har överskuggat. Det har skett, tycker vi från oppositionen, både på hemmaplan och inom EU, att man ofta har tagit till intäkt att det är en finansiell kris och lämnat de andra sakerna därhän. Det går det att ta del av. Det handlar också om trovärdighet: Vilken trovärdighet har man när man kopplar ihop de här frågorna, även den sociala dimensionen? Man kan titta på OECD som tog fram en rapport i slutet på förra året. Då var jag på ett möte i Paris där man tog Sverige som dåligt exempel. Rapporten heter *Divided we stand*.

2011/12:34

11 maj

Det gäller verkligen att ha bra argument för hur man kopplar ihop de här frågorna, vad EU:s och vår roll från svensk sida är, trovärdigheten i de här frågorna från svenskt håll. Vi kan ju vara överens om att vi har hållit i det ekonomiska och att vi har god kontroll på finanserna. Då kanske det finns mycket övrigt att önska, att vi även skulle minska utsläppen i Sverige. Men där har vi tyvärr tvärtom mindre tillväxt och högre utsläpp.

Men nu öppnades det upp för en inrikespolitisk debatt även från ordföranden, och det var därför jag tog tillfället i akt. Även om vi inte brukar göra detta kunde jag inte låta bli nu.

Anf. 137 ORDFÖRANDEN:

På den punkten var vi lika, Carina Ohlsson och jag. Vi kunde inte låta bli.

Anf. 138 JACOB JOHNSON (V):

Ordföranden har ju öppnat så att vi kanske har svårt att hålla tidsplanen. Naturligtvis står Vänsterpartiet kvar i sak vid den avvikande meningen i miljö- och jordbruksutskottet. Men vi står naturligtvis inte emot väldigt höga ambitioner i fattigdomsbekämpningen. Det är självklart.

Anf. 139 ORDFÖRANDEN:

Ska vi låta diskussionen vara svar på frågan, eller vill ministern säga något relativt kortfattat för att runda av det hela?

Anf. 140 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M):

Herr ordförande! Det är ju för att jag längtar lite till riksdagen ibland. Det är så sällan jag får vara i nämnden, så jag kanske använder det för extensivt. Men jag tycker att det är väldigt viktigt att jag får möjlighet att berätta lite grann hur jag tycker att EU-kommissionen ibland arbetar. Ibland är det sådant som jag inte har anledning att samråda kring eller berätta.

Jag har absolut full, hundra procentig support bakom rådsslutsatserna som vägleder EU i Rio, och de togs ju i mars. Men jag ville lite grann få nämnden att förstå och ha insyn i hur sedan förhandlingsspelet i New York, som då leds av FN, krockar med rådsslutsatserna, i en miljö där jag tror att det är viktigt att jobba, just som ni antyder allihop, inkluderande och se det här sammanhållet. Jag tror i sak att vi inte har några inrikespolitiska motsättningar kring hur vi ska jobba med de här frågorna inför Rio. Jag väljer att tolka det så i alla fall, eftersom jag hävdar inför er att det inte är någon urvattning av just miljöambitioner.

Det vi saknar ibland i debatten är att någon kan synliggöra hur det i dag sker en social utarmning i världen. Miljön talar kanske lite tydligare. Det finns diskussioner, och det finns intressegrupper, inte minst i Sverige. Men vem talar för de fattiga människorna som vill öka sina möjligheter att kanske från extremt låga nivåer börja använda lite mer kilojoule, som vill använda lite mer utsläppsrättigheter för att över huvud taget kunna börja med företag, som är otroligt oroad över att grundvattnet minskar och att man inte uthålligt använder vattenresurser.

Det är just det här som jag tycker är Sveriges roll att brygga över, och inte vara ensidig. Det var därför som jag ville berätta för nämnden att jag blev besviken på hur EU-kommissionen hanterade frågorna i New York. Det är därför den här frågan är uppe på just utvecklingsministrarnas möte i maj, när arbetet har pågått ett tag.

Ulf Holm! Jag rättade mig: Jag sade inte att det var hämnd, utan jag sade att det var ett försök – jag tycker lite grann att en del aktörer nu försöker titta på vad vi inte lyckades med i Köpenhamn. Det blev ju ett misslyckande, men samtidigt var det en bra samsyn mellan Afrika och EU. Kommer ni ihåg? Jag vill inte att den samsynen ska brytas när man nu pratar om bredare utveckling och vad vi ska utveckla i världen. Det är därför jag tycker att det är viktigt att man inte leder in det här på att det är en klimat- och miljöförhandling som ska äga rum i Rio. Det var mer det jag menade. Jag tog bort ordet hämnd i min framställan, för det är inte så jag tolkar det. Jag ville bara just varna för detta.

Det finns inga hemliga råd eller någonting. Vi hade Stockholm + 40 som blev en formidabel succé, där vi just lyfte fram de unga människornas roll.

Jag kan verkligen garantera er att vi har gjort vår hemläxa i regeringen. Det samarbete som sker mellan mig och Lena Ek på det här området är omfattande. Hon använder precis samma argumentation, men vi har olika ansvarsområden inom regeringen. För att inte tala om vad landsbygdsministern gör i den här frågan som också har att hantera hunger- och fattigdomsproblem. Jag tycker att vi har ett väldigt bra samarbete i regeringen, och jag ser fram emot ett bra samarbete med riksdagen, där Sverige nu ska göra ett gott avtryck i Rioförhandlingarna.

Tack för möjligheten att få diskutera det här!

Anf. 141 ORDFÖRANDEN:

Tack själv! Ja, landsbygdsministern sitter väl där ute och väntar.

Vi ska runda av och sammanfatta med att det finns stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna under punkt 6, Rio + 20, och att det finns en avvikande mening från miljö- och jordbruksutskottet den 1 mars från Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet.

Sedan har vi övriga frågor. Vill statsrådet säga någonting?

Anf. 142 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M):

Jag kan för nämnden bara nämna övriga frågor som kommer att komma upp på ett eller annat sätt, kanske. Det är Afrikas horn, gemensam programmering och att Storbritannien tänker ta tillfället i akt att presentera ett event de ska ha kring familjeplanering i London i juli med premiärministern.

Anf. 143 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar statsrådet för i dag.

5 § Jordbruk och fiske

Landsbygdsminister Eskil Erlandsson

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för jordbruk och fiske den 26–27 april 2012

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för jordbruk och fiske den 14–15 maj 2012

Anf. 144 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar landsbygdsminister Eskil Erlandsson välkommen.

Det finns en A-punktslista. Om ingen har några frågor på den går vi över till återrapporten från möte den 26–27 april.

Vill statsrådet säga något?

Anf. 145 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Jag är beredd att svara på nämndens frågor.

Anf. 146 ORDFÖRANDEN:

Det verkar inte finnas några frågor och synpunkter på återrapporten. Vi lägger den till handlingarna.

Vi går över till frågan om miljöanpassning i den gemensamma jordbrukspolitiken.

Anf. 147 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! På rådsmötet ska vi diskutera miljöanpassning av den gemensamma jordbrukspolitiken. Ni ska ha fått de frågor som diskussionen ska utgå från och som handlar om förändringar och tillägg till kommissionens förslag.

Enligt kommissionens förslag ska miljöanpassning uppnås genom förgröning av direktstöden, stärkta tvärvillkor och krav på att minst 25 procent av det nationella kuvertet i pelare 2 avsätts till miljörelaterade ersättningar och LFA (mindre gynnade områden).

Som jag har framfört vid tidigare tillfällen anser regeringen att det är viktigt att få ut mer miljönytta av jordbruksbudgeten och att andra pelaren erbjuder de mest effektiva instrumenten för detta. Regeringen förordar därför ett ökat relativt fokus på pelare 2 och en starkare styrning mot miljö- och klimatåtgärder inom pelare 2.

Jag skulle vilja se ett krav på att minst 50 procent av pelare 2-kuvertet måste avsättas till miljö- och klimatåtgärder.

Även när det gäller förgröning av direktstöden anser regeringen att det är önskvärt att kunna utnyttja verktygen i pelare 2 i så hög grad som möjligt. I övrigt är det viktigt att en eventuell förgröning av direktstöden blir mer flexibel och görs så enkel som möjligt. Dessutom kan åtgärderna behöva anpassas, inte minst inom de så kallade ekologiska fokusområdena så att det inte leder till att stora arealer behöver tas ur produktion.

Sverige samarbetar med ett stort antal medlemsstater om alternativ till kommissionens förslag. De alternativ som har tagits fram är inte färdigutvecklade, men tar sin utgångspunkt i att åtgärderna inte behöver vara lika för alla. När det gäller tvärvillkor anser jag att det krävs mer förenkling av systemen. Eventuella nya regler måste analyseras utifrån

deras lämplighet som tvärvillkor och möjligheten att ta bort redan befintliga villkor.

För regeringen är det viktigt att bevaka att komplexitet och kostnader står i relation till miljönyttan.

2011/12:34

11 maj

Anf. 148 JACOB JOHNSON (V):

Jag håller för Vänsterpartiets del fast vid den tidigare anmälda avvikande meningen från överläggningar med jordbruksutskottet den 15 mars liksom vid överläggningarna den 20 april.

Jag har en mer specifik fråga till landsbygdsministern med anledning av ett besök som några av oss från riksdagen gjorde på en så kallad talmansresa till Spanien. Vi fick då träffa jordbrukspolitiker. Från spansk sida lyfte man fram att man säger nej till ytterligare miljöåtgärder. Man hade också en argumentation om att det behöver beaktas i översynen att Spanien är så hårt drabbat av klimatet. De bör få mer stöd för att de drabbas av torka. De betraktar jordbruket som en kolsänka.

Var de frågorna uppe i diskussionerna och hur kommenterades det?

Anf. 149 PYRY NIEMI (S):

Tack, ministern, för föredragningen.

Jag hänvisar också till vår tidigare framlagda avvikande mening.

Jag välkomnar dock en sak, nämligen regeringens ambition att ännu mer pengar ska föras över från pelare 1 till pelare 2. Det är bra. Jag tycker mig se ett ännu starkare engagemang för det. Det vill jag ge beröm för.

Däremot är jag skeptisk till förgröningen i pelare 1. Jag och Socialdemokraterna upplever att det kan bli en så kallad green wash, att det är ett slags miljösamvete som många länder i likhet med Spanien och andra vill få med i pelare 1 kopplat till direktstöden för att därmed sänka miljöambitionerna i stället för att göra det omvända.

Det är väsentligt att regeringen driver på i frågan och verkligen ifrågasätter de förslag som EU-kommissionen har lagt fram. Vi har sagt att om man ska ha den här typen av stöd ska de direkt kopplas till ekologisk produktion och ingenting annat i pelare 1 för att verkligen markera att det är något som är bra och klimatsmart och hållbart på lång sikt.

Anf. 150 HELENA LEANDER (MP):

Jag vill också understryka att jag håller med om att det är rätt inriktning att gå från pelare 1 till pelare 2. Jag vill ändå hänvisa till den avvikande mening som vi anmält tidigare där vi har utvecklat vår syn på detta.

Anf. 151 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! När det gäller den första frågan om spanska uttalanden och ställningstaganden tror jag att vi talar om samma sak, det vill säga svenskar och spanjorer. Vi står för att vi måste ha mer flexibilitet i sammanhanget. Det beror på att det är stora skillnader i geografi och klimat mellan exempelvis Spanien och Sverige. I Spanien är torka ett jätteproblem. I vårt land är torka för det mesta inte något problem. Det är snarare så att vi måste dränera bort vatten för att vi har ett överskott av vatten. Å andra sidan står vi inför andra utmaningar.

Vid vårt senaste rådsmöte, där jag fick möjlighet att agera ordförande för en grupp bestående av 16 länder, kom vi bland annat fram till att vi måste göra vad vi kan för att anpassa det batteri av förslag som kommer så att vi får en sådan flexibilitet att vi kan uppnå väsentlig skillnad i miljöhänsen och inte bara får en papperstiger eller, för att tala med Pyy Niemi, en green wash som inte leder till något konkret som förbättrar klimat och miljö.

Jag tror, Pyy Niemi, att ni och vi står för samma sak. Vi vill föra över till pelare 2. Jag har tidigare påpekat för nämnden och i miljö- och jordbruksutskottet vid ett flertal tillfällen att vi är i minoritet. Ingen kommission backar upp oss. De vill ha dessa åtgärder i pelare 1. Det kommer att bli en kamp. Nu är vi dock ganska många som har slutit oss samman. Vi har fått förmånen att leda arbetet i den här gruppen som nu består av 16 medlemsstater.

Anf. 152 ORDFÖRANDEN:

Sammanfattningsvis har tre partier anmält avvikande meningar. Socialdemokraterna har sina avvikande meningar från den 15 mars och 20 april. Vänsterpartiet har sina avvikande meningar från den 15 mars och 20 april. Miljöpartiet har sina avvikande meningar från den 15 mars och 20 april. Man upprepar dessa.

Även med hänsyn tagen till dessa avvikande meningar finns det i dag stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta diskussionerna.

Vi går vidare till punkt 4 om fiskeripolitiken.

Anf. 153 Landsbygdminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! Den sista riktlinjedebatten om förslaget till en ny gemensam fiskeripolitik under det danska ordförandeskapet kommer att fokusera på miljömässig hållbarhet genom maximalt hållbart uttag, MSY, och genom en integrering av kraven i miljöskyddslagstiftningen.

Ordförandeskapet har skickat ut frågor för att vägleda diskussionen.

På frågan om hur vi kan införliva MSY i EU:s gemensamma fiskeripolitik anser regeringen att det är viktigt att säkerställa att de levande marina biologiska resurserna återupprättas till och upprätthålls på nivåer som innebär att bestånden ligger över maximalt hållbara uttag senast 2015. Tyvärr finns det ett motstånd inom EU mot att fastställa en tidpunkt för hur snart vi ska uppnå MSY. Regeringen stöder kommissionens förslag att året 2015 ska slås fast i grundförordningen som tidsgräns för när MSY ska ha uppnåtts.

Det bästa sättet att införliva målen för MSY är att införa fleråriga förvaltningsplaner. Dessa planer ska fastslå ett fiskeuttag på nivåer som bidrar till ett hållbart fiske.

Fråga nummer två handlar om vilka konkreta åtgärder vi skulle kunna vidta för att säkerställa MSY-förvaltningen i blandfiske. Regeringen anser att det är den mest sårbara, eller hotade, artens situation som bör bestämma fiskemöjligheten för alla andra arter inom samma fiske.

Här är selektiva metoder en viktig del i de fleråriga förvaltningsplanerna. Fiskets påverkan på de mest utsatta arterna kan minskas genom att mer selektiva redskap används.

Ordförandeskapets sista fråga behandlar införlivandet av EU:s miljökrav i den gemensamma fiskeripolitiken. Regeringen anser att koppling-

en mellan fiskeripolitiken och miljöpolitiken är viktig att lyfta fram. Den gemensamma fiskeripolitiken måste bidra till att målen inom andra politikområden, som miljöpolitiken, kan nås. Ett hållbart fiske är en förutsättning såväl för detta som för fiskerinäringens fortlevnad.

Kommissionens roll är att säkerställa att regelverk och beslut som antas på EU-nivå är kuranta så att det inte uppstår oklarheter när lagstiftningen ska genomföras på nationell nivå. Regeringen kommer att fortsätta att driva på för att vi i slutändan ska få ett starkt miljöperspektiv i EU:s gemensamma fiskeripolitik.

Anf. 154 PYRY NIEMI (S):

Tack statsrådet! Vi hänvisar till vår tidigare anmälda avvikande mening som delvis berör det här ämnesområdet.

Jag vill nämna två saker där vi delar regeringens uppfattning. Jag vill understryka att det är viktigt att MSY uppnås till 2015. Det är helt avgörande. Regeringen måste vara på stenhårt och inte släppa taget.

När det gäller blandfiske där hotade arter ingår tycker vi att selektiviteten av redskapen ska ta ansatsen i att skydda de hotade arterna, ingenting annat. Det är viktigt att det framkommer så att det verkligen är den typen av selektion man gör när man väljer redskap vid blandfiske. Jag tycker att den ambitionsnivån ska framföras av regeringen.

Anf. 155 HELENA LEANDER (MP):

Jag har två funderingar. Den första handlar om MSY. Vi hade uttrycket uppe på utskottet i går. Vi fick en nick från ministern som antydde att vi egentligen menar att nivåerna ska vara över MSY så att man har en liten marginal nedåt. Det är också det uttryckssätt som kommissionen använder i sitt förslag i den engelska versionen, däremot inte i den svenska översättningen.

Kan man få bekräftat i protokollet enligt konstens alla regler att även den svenska positionen är att vi ska ha en nivå som överstiger MSY?

Min andra fundering handlar om marina Natura 2000-områden; man är inne på det i den tredje frågan. I Sverige har de inte riktigt det skydd de skulle behöva. Av och till har det i diskussionen framkommit att den gemensamma fiskeripolitiken skulle kunna vara ett hinder för att ge dem ett fullgott skydd. Ser ministern några behov av förändringar i fiskeripolitiken för att kunna skydda de marina Natura 2000-områdena?

Anf. 156 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! När det gäller Pyry Niemis frågeställningar är det bara att bekräfta: Ja, vi står för 2015. Vi står för att skydda de hotade – eller ibland använder vi ordet sårbara – arter som vi har, och det är de som ska bestämma var fiskemöjligheterna är. Ett sätt att komma framåt är att i ytterligare och ökad utsträckning använda sig av så kallade selektiva redskap.

Har vi stöd för det här? Det är att konstatera, som svar på den frågan, att jag gör bedömningen att kommissionen i det här sammanhanget är vår bästa vän. Vi har inte så många vänner bland andra medlemsstater, som i de flesta fall inte vill fastställa till exempel något årtal. Det finns olika skäl för att man inte vill göra det. Jag tror att nämnden väl känner igen argumenteringen från dem som vill någonting annat. Det är sociala hän-

syn. Det är arbetslöshet och ekonomiska hänsynstaganden. Det är stora investeringar och så vidare som är gjorda.

Men vi ska verkligen göra vad vi kan apropå inte minst att vi faktiskt har enats i den så kallade Johannesburgsdeklarationen kring att uppnå MSY 2015. Och vid det tillfället var det ju en uppslutning från de medlemsstater som nu säger någonting annat.

Vad beträffar Helena Leanders framställning är det att märka vad jag läste upp här för nämnden, nämligen att vi ska ha bestånd som ligger över maximalt hållbart uttag senast år 2015. Jag tror att det är väsentligt. Men jag ville ändå på något sätt uppmärksamma nämnden på att vi har kommissionen med oss. Det är inte jättemånga som vi har med oss bland övriga medlemsstater.

Den sista frågeställningen är aktuell på lite olika sätt kring hur man ska samarbeta eller få koherens mellan olika lagstiftningar och direktiv som vi har på det här området. Och ett exempel som jag nämnde vid min föredragning inför miljö- och jordbruksutskottet i går var Natura 2000-områden. Ja, vi har möjlighet till exempel att införa tillståndsprövningar runt olika saker och verksamheter i de områden som är skyddade eller har något speciellt innehåll, till exempel Natura 2000-områden. Det ligger i vår egen möjlighet att göra någonting på det området om vi så önskar.

Anf. 157 JOHNNY SKALIN (SD):

Herr ordförande! För att nå ett hållbart fiske efter modellen maximalt uttag krävs flera åtgärder. Men en av de mer fundamentala, som saknas helt i regeringens förslag, är att minimera olika former av subventioner till fisket och därmed inte understödja en oproportionerligt stor fiskeflotta. Vi menar därför att det bör vara Sveriges ståndpunkt att fasa ut alla former av marknadsstöd och strukturella stöd. Minskat fiske generellt borde innebära ett minskat tryck på bestånden men även miljövinster.

Sverigedemokraterna motsätter sig även större delen av EU:s externa fiskepolitik. Vi ifrågasätter kostnadseffektiviteten i framför allt de köpta fiskeavtalen och vill helst se att avtalen inte förlängs eller att det inte ingås några nya.

Vidare anser vi att svenska skattemedel via EU inte ska gå till att upprätthålla en fiskeflotta i södra Europa. Det ger dessutom bonus att EU:s fiske rimligen också sker i mer lokal utsträckning. Det vill jag skicka med till regeringen.

Anf. 158 JACOB JOHNSON (V):

Vi står kvar vid vår avvikande mening från överläggningen i miljö- och jordbruksutskottet den 27 oktober 2011, då vi tillsammans med Miljöpartiet har ett antal förslag på hur den gemensamma fiskeripolitiken bör utvecklas. De förslagen finns alltså fortsatt med, förhoppningsvis i beaktande av regeringen i förhandlingarna.

Anf. 159 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! Vad gäller de ekonomiska delarna föreslår jag nämnden att vi diskuterar de sakerna under nästkommande punkt, eftersom vi har

Anf. 160 ORDFÖRANDEN:

Då sammanfattar jag. Det finns en upprepad gemensam avvikande mening från Miljöpartiet och Vänsterpartiet från den 27 oktober och en oliklydande avvikande mening från Socialdemokraterna från samma datum.

Sverigedemokraterna har en avvikande mening som går ut på att man bör ta bort alla marknadsstöd för fiskesektorn i EU. Det ska vara kostnadseffektivitet i de internationella fiskeavtalen, och svenska pengar ska inte användas till att styra fiskeflottorna i Sydeuropa. Är det riktigt? Ja, Johnny Skalin nickar instämmande.

Även med hänsyn tagen till dessa avvikande meningar finns det alltså stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna.

Då går vi vidare till den punkt som ministern hänvisade till, nämligen Europeiska havs- och fiskerifonden.

Anf. 161 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! På rådsmötet kommer det att hållas en andra orienteringsdebatt om kommissionens förslag till förordning om en ny europeisk havs- och fiskerifond, EHFF.

Ordförandeskapet har skickat ut frågor för att vägleda diskussionen, som vi redogjort för i den kommenterade dagordningen.

När det gäller den förutsedda fördelningen av den delade förvaltningen anser jag att den är tillräckligt balanserad för att uppnå målen med reformen. Och som jag tidigare har framhållit borde inga medel avsättas för privat lagring. Regeringen anser att stöd för privat lagring kan ha marknadsstörande effekter och skulle hellre se att de medel som avsätts för detta ändamål i stället används för att stödja en hållbar utveckling.

Vad gäller ordförandeskapets fråga om de fördelade medlen för den direkta förvaltningen noterar jag att det inte finns någon konsekvensanalys som redogör för hur mycket pengar som under nuvarande finansiella period betalats ut till medlemsstaterna inom ramen för den direkta förvaltningen. Utan ett sådant underlag kan jag inte ta ställning till de föreslagna beloppen.

Frågan om fördelningskriterierna är mycket viktig. Det här är första gången detta diskuteras på ministernivå, och jag kommer att bevaka Sveriges intressen noga. Jag ser en uppenbar risk för otydligheter om det inte närmare regleras hur fördelningen är tänkt att göras. Det är till exempel inte alls självklart att behov av medel kan ställas i direkt relation till vilka belopp som historiskt delats till medlemsstaterna.

Det är också möjligt att kriterierna kan behöva anpassas för att ta hänsyn till nationella förhållanden, särskilt vad gäller det småskaliga fisket.

En annan brist i det nuvarande förslaget är att kriterierna för att fördela medel till kontroll och datainsamling inte beaktar kostnaderna för uppbyggnad av administrativa system. I stället fokuserar kriterierna på flottstorlek, landningsvärde och antalet kontroller utan att exempelvis kvaliteten på de utförda kontrollerna vägs in.

Som ni förstår är det här komplexa frågor som vi inte kommer att lösa ut nu på måndag, utan vi kommer att behöva diskutera dessa vidare innan vi kan enas om lämpliga kriterier.

Anf. 162 JACOB JOHNSON (V):

Jag skickar även här vidare vår avvikande mening från den 16 februari i överläggningen i miljö- och jordbruksutskottet.

Anf. 163 HELENA LEANDER (MP):

Jag gör detsamma.

Anf. 164 PYRY NIEMI (S):

Avvikande mening.

Anf. 165 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta diskussionerna, men det finns en avvikande mening från S, V och MP från den 16 februari som upprepas.

Därmed närmar vi oss slutet, punkt 6, Övriga frågor.

Anf. 166 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! Vi har så här långt vetskap om att det kommer upp två övriga frågor. En handlar om den vattenbrukskonferens som äger rum i Salzburg, faktiskt i dag. Där avser kommissionen att informera om det som händer i dag.

Den andra frågan är vår, och den vill jag gärna informera nämnden om. Sverige kommer alltså att ta upp en övrig fråga som rör genomdrivandet av det allmänna kravet att bedöva djur före slakt.

Den gemensamma djurskyddslagstiftningen i EU omfattar många områden. Ett exempel på detta är regler för hantering av djur vid slakt. Enligt dessa bestämmelser ska djur alltid bedövas före slakt, förutom vid slakt för att tillgodose religiösa behov.

Det har kommit uppgifter om att det förekommer en utbredd icke religiös obedövad slakt, det vill säga att fler djur slaktas utan bedövning än vad som är motiverat av religiösa hänsyn. Regeringens grundinställning är att all slakt bör föregås av bedövning. Därför är förekomsten av icke religiös obedövad slakt mycket otillfredsställande. Och jag vill uppmärksamma kommission och andra medlemsstater på denna företeelse.

Vi föreslår ett antal åtgärder för att komma till rätta med problemet. Dessa åtgärder inkluderar gemensamma riktlinjer för hur slakten bör gå till, ett harmoniserat förfarande för godkännande och kontroll av aktörer som utför obedövad slakt samt riktade inspektioner i medlemsstaterna utförda av kommissionens granskningsorgan FVO för att se till att den gemensamma lagstiftningen efterlevs.

Märkning av kött från obedövad slakt kan vara ett sätt att komma till rätta med problemet. Jag ser därför fram emot att ta del av den rapport om märkning av kött från obedövad slakt som kommissionen enligt EU:s strategi för djurskydd och djurs välbefinnande ska presentera under nästa år.

Anf. 167 ORDFÖRANDEN:

Det här är en informationspunkt, som övriga frågor alltid är. Finns det några synpunkter eller frågor på detta? Om så inte är fallet tackar vi för den här informationen.

Vi tackar landsbygdsministern för i dag.

2011/12:34

11 maj

Innehållsförteckning

1 § Europeiska rådet	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Statssekreterare KATARINA ARESKOUG MASCARENHAS.....	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN	2
Anf. 4 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	2
Anf. 5 Statssekreterare KATARINA ARESKOUG MASCARENHAS.....	2
Anf. 6 ORDFÖRANDEN	2
2 § Ekonomiska och finansiella frågor	3
Anf. 7 ORDFÖRANDEN	3
Anf. 8 Finansminister ANDERS BORG (M).....	3
Anf. 9 ORDFÖRANDEN	3
Anf. 10 Finansminister ANDERS BORG (M).....	3
Anf. 11 JOHNNY SKALIN (SD)	5
Anf. 12 LARS OHLY (V).....	5
Anf. 13 Finansminister ANDERS BORG (M).....	6
Anf. 14 ORDFÖRANDEN	7
Anf. 15 Finansminister ANDERS BORG (M).....	7
Anf. 16 ORDFÖRANDEN	7
Anf. 17 Finansminister ANDERS BORG (M).....	7
Anf. 18 ORDFÖRANDEN	8
Anf. 19 Finansminister ANDERS BORG (M).....	8
Anf. 20 ULF HOLM (MP).....	9
Anf. 21 Finansminister ANDERS BORG (M).....	9
Anf. 22 LARS OHLY (V).....	9
Anf. 23 ORDFÖRANDEN	9
3 § Utrikes frågor	10
Anf. 24 ORDFÖRANDEN	10
Anf. 25 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE	10
Anf. 26 ORDFÖRANDEN	10
Anf. 27 TOMMY WAIDELICH (S).....	10
Anf. 28 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE	10
Anf. 29 ORDFÖRANDEN	10
Anf. 30 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE	11
Anf. 31 JOHNNY SKALIN (SD)	11
Anf. 32 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	12
Anf. 33 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE	12
Anf. 34 ORDFÖRANDEN	12
Anf. 35 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE	12
Anf. 36 ORDFÖRANDEN	12
Anf. 37 JOHNNY SKALIN (SD)	12
Anf. 38 ORDFÖRANDEN	12
Anf. 39 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE	13
Anf. 40 LARS OHLY (V).....	14
Anf. 41 SUSANNA HABY (M)	14
Anf. 42 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE	15
Anf. 43 TOMMY WAIDELICH (S).....	15

Anf. 44	JOHNNY SKALIN (SD).....	16	2011/12:34
Anf. 45	Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE	16	11 maj
Anf. 46	TOMMY WAIDELICH (S)	16	
Anf. 47	Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE	16	
Anf. 48	ORDFÖRANDEN.....	16	
Anf. 49	Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE	17	
Anf. 50	ORDFÖRANDEN.....	17	
Anf. 51	Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE	17	
Anf. 52	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	17	
Anf. 53	Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE	18	
Anf. 54	ORDFÖRANDEN.....	18	
Anf. 55	Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE	18	
Anf. 56	ORDFÖRANDEN.....	18	
Anf. 57	Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE	18	
Anf. 58	ORDFÖRANDEN.....	18	
Anf. 59	Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE	18	
Anf. 60	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	19	
Anf. 61	Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE	19	
Anf. 62	ORDFÖRANDEN.....	19	
Anf. 63	Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE	19	
Anf. 64	ORDFÖRANDEN.....	20	
Anf. 65	Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE	20	
Anf. 66	JOHNNY SKALIN (SD).....	20	
Anf. 67	ORDFÖRANDEN.....	20	
Anf. 68	JOHNNY SKALIN (SD).....	20	
Anf. 69	CARINA OHLSSON (S)	20	
Anf. 70	Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE	21	
Anf. 71	TOMMY WAIDELICH (S)	21	
Anf. 72	GUSTAV BLIX (M)	21	
Anf. 73	Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE	22	
Anf. 74	JOHNNY SKALIN (SD).....	22	
Anf. 75	ULF HOLM (MP)	22	
Anf. 76	JACOB JOHNSON (V).....	23	
Anf. 77	Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE	23	
Anf. 78	ULF HOLM (MP)	23	
Anf. 79	Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE	23	
Anf. 80	ORDFÖRANDEN.....	23	
Anf. 81	JOHNNY SKALIN (SD).....	24	
Anf. 82	ORDFÖRANDEN.....	24	
Anf. 83	Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE	24	
Anf. 84	TOMMY WAIDELICH (S)	24	
Anf. 85	Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE	25	
Anf. 86	ORDFÖRANDEN.....	25	
Anf. 87	Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE	25	
Anf. 88	ULF HOLM (MP)	25	
Anf. 89	Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE	25	
Anf. 90	ULF HOLM (MP)	25	
Anf. 91	Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE (S)	26	
Anf. 92	ORDFÖRANDEN.....	26	
4 §	Utrikes frågor – utveckling	27	
Anf. 93	ORDFÖRANDEN.....	27	

Anf. 94	Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M)	27
Anf. 95	ORDFÖRANDEN	27
Anf. 96	Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M)	27
Anf. 97	ORDFÖRANDEN	27
Anf. 98	Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M)	27
Anf. 99	ORDFÖRANDEN	27
Anf. 100	Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M)	27
Anf. 101	JACOB JOHNSON (V)	29
Anf. 102	ORDFÖRANDEN	29
Anf. 103	JACOB JOHNSON (V)	29
Anf. 104	JOHNNY SKALIN (SD)	29
Anf. 105	ULF HOLM (MP)	29
Anf. 106	ORDFÖRANDEN	30
Anf. 107	Kanslichef MARGARETA HJORTH	30
Anf. 112	Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M)	30
Anf. 113	ORDFÖRANDEN	31
Anf. 114	TOMMY WAIDELICH (S)	31
Anf. 115	ULF HOLM (MP)	31
Anf. 116	Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M)	31
Anf. 117	ULF HOLM (MP)	31
Anf. 118	Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M)	31
Anf. 119	ORDFÖRANDEN	32
Anf. 120	Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M)	32
Anf. 121	JACOB JOHNSON (V)	33
Anf. 122	Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M)	33
Anf. 123	ORDFÖRANDEN	34
Anf. 124	Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M)	34
Anf. 125	JOHNNY SKALIN (SD)	34
Anf. 126	Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M)	35
Anf. 127	ORDFÖRANDEN	36
Anf. 128	Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M)	36
Anf. 129	ULF HOLM (MP)	36
Anf. 130	PYRY NIEMI (S)	37
Anf. 131	JACOB JOHNSON (V)	37
Anf. 132	Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M)	37
Anf. 133	ORDFÖRANDEN	38
Anf. 134	PYRY NIEMI (S)	38
Anf. 135	ULF HOLM (MP)	39
Anf. 136	CARINA OHLSSON (S)	39
Anf. 137	ORDFÖRANDEN	40
Anf. 138	JACOB JOHNSON (V)	40
Anf. 139	ORDFÖRANDEN	40
Anf. 140	Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M)	40
Anf. 141	ORDFÖRANDEN	41
Anf. 142	Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M)	41
Anf. 143	ORDFÖRANDEN	41
5 §	Jordbruk och fiske	42
Anf. 144	ORDFÖRANDEN	42
Anf. 145	Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	42
Anf. 146	ORDFÖRANDEN	42

Anf. 147 Landsbygdsminister ESKIL	2011/12:34
ERLANDSSON (C)	42
Anf. 148 JACOB JOHNSON (V).....	43
Anf. 149 PYRY NIEMI (S).....	43
Anf. 150 HELENA LEANDER (MP).....	43
Anf. 151 Landsbygdsminister ESKIL	
ERLANDSSON (C)	43
Anf. 152 ORDFÖRANDEN.....	44
Anf. 153 Landsbygdsminister ESKIL	
ERLANDSSON (C)	44
Anf. 154 PYRY NIEMI (S).....	45
Anf. 155 HELENA LEANDER (MP).....	45
Anf. 156 Landsbygdsminister ESKIL	
ERLANDSSON (C)	45
Anf. 157 JOHNNY SKALIN (SD).....	46
Anf. 158 JACOB JOHNSON (V).....	46
Anf. 159 Landsbygdsminister ESKIL	
ERLANDSSON (C)	46
Anf. 160 ORDFÖRANDEN.....	47
Anf. 161 Landsbygdsminister ESKIL	
ERLANDSSON (C)	47
Anf. 162 JACOB JOHNSON (V).....	48
Anf. 163 HELENA LEANDER (MP).....	48
Anf. 164 PYRY NIEMI (S).....	48
Anf. 165 ORDFÖRANDEN.....	48
Anf. 166 Landsbygdsminister ESKIL	
ERLANDSSON (C)	48
Anf. 167 ORDFÖRANDEN.....	48